

Mama poetului Ady Endre era româncă

Moartea poetului Ady Endre a survenit într-un moment de cumpănă al Ungariei. Câștigându-și statutul de exponent al liberalismului, de voce a maghiarimii doritoare de libertate, dar și de un infocat susținător al unei Ungarii mărețe și libere, Ady Endre, grav bolnav, a avut un sfârșit de martir. Un om care s-a sacrificat pentru ideea de patrie și libertate, a avut parte de o inmormântare într-o Budapeșta tristă și demoralizată în urma pierderii războiului, și a unor teritorii.

27 ianuarie 1919, ziua când se stingea din viață, dat fiind faptul că era un simbol al maghiarimii, trebuie pusă în relație cu o altă dată istorică: 1 decembrie 1918. Se stingea visul intelectualității progresiste a maghiarilor care vedeau o Ungarie mare și liberă, în care naționalitățile să fie egale. Egale, dar între granițele unei Ungarii. Dreptul la autodeterminare, susținut de Woodrow Wilson și de marile puteri învingătoare în urma Primului Război Mondial, avea să spulbere imperiile, dar și visul Ungariei.

Continuare paginile 6-7

**IN MEMORIAM
ADY ENDRE**
27 ianuarie 1919-
27 ianuarie 2019 P. 2

Credenționalele, mândria adeziunilor la Unirea Transilvaniei cu România

Sunt cuvinte care devin, prin vreme, purtătoare de istorie. Folosit, îndeobște, cu sensul de „încredințare”, „delegare”, „certificare”, cuvântul „credențional” poartă cu el semnificația reprezentării democratice a păturilor sociale, a locurilor geografice românești din Transilvania prezente la Marea Adunare de la Alba Iulia în decembrie, 1918. El are și o încărcătură religioasă, de „credo”, în care „unul Dumnezeu” nu coboară doar în ființa unui individ, ci într-o „unică” națiune, „vis” milenar al poporului român: „Visul tău de glorie falnic triumfând./ Spună lumii large steaguri tricolore./ Spună ce-i poporul mare, românesc./ Când s-aprinde sacru candida-i văltoare...”. Cine nu recunoaște în această viziune a poetului Mihai Eminescu, datată 2/14 aprilie 1867 (deci, cu 51 de ani înainte!), din „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, imaginile singurului fotograf al Unirii, Samoila Mărza?

PAGINA 3

Cine sunt Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan?

Pe vremea împăratului bizantin Alexios Comnen (secolul al XI-lea) s-a iscat o neînțelegere între credincioșii din Constantinopol privind cinstirea Sfinților Trei Ierarhi, neștiind pe care să l așeze pe o treaptă superioară celorlalți. Unii țineau mai mult la Sfântul Vasile cel Mare ca om al acțiunii, alții la Sfântul Grigorie Teologul pentru profunzimea cugetării sale teologice, alții la Sfântul Ioan Gură de Aur pentru dulceața graiului său. Pentru curmarea acestei controversă, cei trei Ierarhi s-au arătat în vis episcopului Ioan, spunându-i că în fața lui Dumnezeu sunt egali: „Noi suntem una la Dumnezeu și nu este între noi nicio ceartă sau împotrivire. Deci, rânduieste-ne pentru toți trei o zi și ne fă praznic cuviincios odată”. În baza acestui mesaj, episcopul Ioan a propus și s-a acceptat să fie rânduiită pentru toți trei o singură sărbătoare, și anume la 30 ianuarie în fiecare an.

PAGINA 5

Drumul plin cu bune intenții spre iad: “Despre șoareci și oameni”

PAGINA 4

Polemică ideologică între teologul Dumitru Stăniloae și filosoful Lucian Blaga

Lucian Blaga susține că ortodoxia este o religie care a fost asimilată de spiritualitatea românească, originea ei fiind grecească și bizantină. Se pare că Lucian Blaga ocolește să dea un răspuns precis alternativei: face sau nu ortodoxia parte din spiritualitatea românească. Nu-i convine să dea un răspuns afirmativ, pentru a nu fi considerată ca neromânească filosofia sa antiortodoxă. Dar se sfiște și de un răspuns negativ, întrucât aceasta ar însemna că poporul român nu are nici o religie, ceea ce nu stă în acord cu realitatea și cu teza domniei sale despre imposibilitatea existenței vreunui popor fără religie.

Cauza pentru care Marele Anonim pune în om această sete după Absolut, manifestată prin religie, stilul nu și-ar mai avea rațiunea de-a fi. Prin urmare, spiritualitatea românească nu poate fi concepută fără ortodoxie.

PAGINA 9

Există un sat în România unde nimeni nu fură nimic!

PAGINA 11

“Roma” și “The Favourite” au cele mai multe șanse la Oscar

PAGINA 10

A murit Ady Endre

Se relatează de la Budapesta că Ady Endre, cel mai de seamă reprezentant al literaturii maghiare din epoca modernă, a murit ieri dimineață la ora 9. A ajuns la sanatoriu acum trei săptămâni, când gripa spaniolă l-a imobilizat la pat, dar la care s-au mai alăturat și niște complicații de pneumonie.

Înmormântarea lui va avea loc miercuri la ora 2 după masă, în foaietul Muzeului Național. Slujba religioasă va fi săvârșită de către preotul reformat Hajpal Benő. În numele Academiei Vörösmarty - care și-a pierdut în persoana lui Ady președintele - va vorbi lângă catafalc Móricz Zsigmond, în numele guvernului va vorbi Kunfi Miklós, din partea Corporației Ziarștilor Bíró Lajos, iar în numele Asociației de Științe Sociale Jászi Oszkár.

Consiliul de miniștri de ieri a hotărât că îl va considera pe Ady Endre defunctul națiunii și guvernul va asigura oficiile de înmormântare.

(Szamos, 28 ianuarie 1919)

Consfătuirea Partidului de Independență

„Partidul de Independență și de 48” a publicat următorul comunicat miercuri seara: „Partidul de Independență și de 48” a ținut o consfătuire în această seară sub prezidarea președintelui Lovászy Márton. În deschiderea consfătuirii, înaintea ordinii de zi, președintele l-a omagiat pe marele defunct al națiunii Ady Endre.

După asta el a prezentat scrisoarea lui Fernbach Károly care anunță pe această cale că renunță la funcția lui de vice-președinte și că iese din partid, cu motivația că se retrage din viața politică.

După acestea, directorul partidului a anunțat că din cei 1256 de membri ai partidului au rămas 7 formați doar 54 de persoane, din care 7 deputați și 47 de membri externi. Toți cei 47 de membri externi s-au înscris în partid după revoluție. Partidul a luat la cunoștință cele prezentate cu acord.

Consiliul de conducere a trecut apoi la analiza amănunțită a programului partidului, pe care l-a adoptat în totalitate cu mici modificări, ovacionând pe autorul acestuia, Lovászy Márton.

Privind numele partidului, cei prezenți s-au înțeles să mențină numele de „Partid de Independență și de 48” cu mențiunea că pe publicațiile partidului se va aplica portretul lui Kossuth Lajos.

La inițiativa lui Létai Lajos s-a adoptat următoarea hotărâre:

„Partidul de Independență și de 48” salută populația din Ardeal care duce o luptă plină de sacrificii pentru patria ei împotriva crotopitorilor nemiloși, ducând o luptă pe viață și moarte împotriva tiraniei imperialiste. Toate gândurile noastre și toată dragostea noastră este pentru acești luptători și îi asigurăm de dragostea și recunoștința noastră”.

(Szamos, 30. ianuarie 1919)

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - **D. Păcuraru**
Director editor: **Ilie Sălceanu**

Redactor șef suplimente - **Adriana Zaharia**
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:
str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300
e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Relatări în presa sătmăreană despre moartea lui Ady Endre

Înmormântarea lui Ady Endre

Așa cum relatează corespondentul nostru din Budapesta, trupul neînsuflit al lui Ady Endre a fost transportat din sanatoriu Liget în foaietul Muzeului Național. Sicriul de lemn va fi așezat pe un catafalc de metal care va fi expus în foaietul Muzeului cu draperii negre. În mormântarea va avea loc astăzi la ora 2 după masă.

(Szamos, 29 ianuarie 1919)

O poezie inedită a lui Ady Endre

Scris de Dénes Sándor
Satu Mare, 8 februarie 1919

Au trecut douăzeci de ani când pe pavajul de cărămidă roșie din fața bătrânului Colegiu de la Debrecen m-am întâlnit cu Ady Endre.

Eram la începutul anului universitar, și Ady, care era deja în anul trei, a făcut agitație între noi, cei din anul întâi, cu o pană roșie la pălărie pentru Kun Béla, fost deputat de Târgu Mureș, ca să fie președintele juriștilor.

Pentru noi, începătorii vieții universitare a fost un lucru foarte impunător, că abia ieșiți din băncile școlilor, ne aflam deja în viața constituțională. Însă și mai mult ne-a impresionat faptul că însuși Ady Endre a dat mâna cu noi, care nici atunci nu a fost un student oarecare la drept, fiind un colaborator al ziarului „Debreceni Ellenör” cu un salariu lunar enorm de 60 de coroane, în coloanele căruia a publicat zilnic articole satirice și poezii cu semnătura „Dyban” (prescurtare din Ady Bándi), dar nu o dată și niște articole serioase de publicistică sub care a trecut mândru semnătura de „Diobadi”.

Dar cea mai mare mândrie pentru noi a fost că Ady Endre nu ni s-a adresat nouă cu apelativul „domnule coleg”, ci ne-a tutuiit dintr-odată în mod boem, ce a fost un mare lucru atunci din partea unuia de anul trei, al cărui nume apărea și tipărit pe deasupra.

Înclinația, dar să spunem, neseriozitatea mea m-a atras și pe mine mai mult către camerele pline de mister ale redacțiilor decât către dreptul roman, din care altfel și cel mai rar vizitator al cursurilor a învățat măcar atât cât a repetat tot timpul regretatul profesor Kovács Sándor: „decî, prin urmare...”

Pe de altă parte, în vremea respectivă duelurile, ziaristica, teatrul, școala de dans a lui Alföldy, restaurantul lui necea Török, cărciuma de actori „Bunda”, toate au reprezentat niște studii de la drept decât cursurile din colegiu. Și când i-am asigurat pe părinții mei cu bună credință că nu ocolesc colegiul, nu am spus ceva neadevărat, pentru că drumul către școala de dans de pe strada Péterfia trecea chiar prin fața colegiului.

Și în timp ce mi-am satisfăcut setea mea de cunoaștere cu wals și polka, atunci încă la modă, sete rămasă nesatisfăcută la cursurile de drept, s-a întâmplat și cu mine același lucru care s-a mai întâmplat cu unii studenți la drept în anul unu: m-am îndrăgostit.

Szatmármegyei Közlöny, Carei, numărul 5, din 2 februarie 1919, pagina 1

Și această dragoste din inima mea nu a fost chiar fără speranțe pentru că idolul sentimentelor mele nu a apreciat atât de mult viitorul meu de jurist de drept comun și comercial, ci mult mai mult jurnalistul, pentru că am fost deja corector la ziarul Debrecen, și ca drept răsplăt, aveam voie să scriu cronică de teatru - despre spectacolele de duminică după masă.

În ciuda acestui fapt - nu neg - mi-a pricinuit o încurcătură pentru mine când dragostea inimii mele și-a exprimat dorința să scriu o poezie despre școala de dans, pentru că ea dorea să pună la încercare sentimentele mele față de ea și talentul meu.

Trei zile și trei nopți nu am avut somn, lucru care s-a datorat și faptului că nici nu m-am culcat, ci am tot căutat rime pe care nu le-am găsit nicicum.

Știam bine că fără poezie nu va ieși nimic din această partidă, aveam deja 18 ani, cu bacalaureatul făcut, înaintea primului examen de bază, deci nu puteam trage prea mult de timp până la căsătorie, pentru că, nu-i așa, timpul trece.

Prin această răscruce de criză a vieții mele am trecut datorită prieteniei cu Ady Endre. Nu chiar dezinteresat. Mi-a promis că îmi scrie o poezie despre școala de dans dacă eu îi asigur dispoziția necesară. La dispoziția poetului maghiar se asigură prin zgomot de luptă sau prin vin.

De zgomot de luptă nu am putut face rost în tot orașul Debrecen, a ră-

mas deci vinul.

Ne-am așezat la restaurantul Hungaria cu Ady Endre, Kemény Emil și Sipos Béla lângă muzică țigănească - ultimii doi fiind și ei ziarști juriști care au trecut în neființă înaintea lui Ady - și lângă niște vinuri pentru 5 forinți - pe vremuri se dădea vin mult pentru acești bani, neexistând comisia de fixare a prețurilor - s-a născut poezia pe care am păstrat-o până azi.

„La școala de dans

Așa a fost: la școala de dans/Am dansat împreună, Dumneata și eu./ Că s-a întâmplat așa, e culpa Dumitale./ Erau acolo și alți zdraveni flăcăi, nu doar eu/ E în zadar acum! E culpa Dumitale./ Și pentru aceste versuri de vină ești tot Dumneata./ Ți-am promis că o poezie voi dedica/ Școlii de dans și iată mă țin de cuvânt.

Și cum stau aici acum, mă gândesc/ Cât de greu e să te ții de cuvânt - / Mi-aduc aminte de atâția obraji frumoși/ De atâtea dulci iluzii./ De atâția obraji blonzi și bruneți./ Aruncând înspre mine lungi priviri oacheșe/ Printre ele o fată frumoasă./ Cu un dulce zâmbet pe obraz

Poate altele au un păr și mai brun./ Sau ochi mult mai fermecători/ Dar, iartă-mă, acest lucru bun/ Nu este un vechi mister oare?/ Poate la școala de dans/ Sunt multe fete frumoase - poate./ Dar singura care m-a convins să scriu o poezie / Pentru mine e cea mai

frumoasă.”

Poezia, care încă nu era de stilul „Nyugat”, mi-a plăcut.

Însă acest șarpe infidel nu a așteptat să-mi termin cariera de jurist de zece ani, ci s-a căsătorit cu un inspector industrial de provincie, cu toate că i-am promis atât de tare, ba am jurat, că o iau de soție imediat cum trec de cel de-al doilea examen de bază și apoi întemeiem o familie.

Mi-am dat seama că nu se mai merită să promovez cel de-al doilea examen de bază.

Nici nu l-am promovat.

(N. tr.: Dénes Sándor a fost, mai târziu, multe decenii redactor șef la Szamos și autor al mai multor volume de proză. A murit în timpul holocaulului.)

(Szamos, 9. Februarie 1919)

Ady Endre

A fost poetul nostru. Simplu, adevărat, nou și revoluționar. Un adept înflăcărat al ideilor progresiste, un înțelegător al luptelor proletare și unul care a prezentat cu adevărat mizeria umană.

Apariția lui Ady Endre a însemnat o revoluție în lirica maghiară. A venit cu cântecele noi ale vremurilor noi. A adus viața explozivă a Occidentului în poezia maghiară și cu această orientare întemeiază o nouă școală poetică în Ungaria, cea din cercul „Holnap” („Măine”, o grupare poetică din Oradea - n. tr.) A avut un public înțelegător și însuflit, cu toate că mulți îl defăimează și îl batjocoresc pentru originalitatea expresiei poetice, totuși, el este părintele adevărat al generației de poeți de azi. „Mizeria visează”, „Poezia unui băiat de proletar”, „Moartea curcubeului”, „Glasul nopților din Budapesta”, „Moartea poetului Catullus”, „Cavalerul câmpului de luptă cu săruturi”, minunatele poezii despre curuți - și cine ar putea enumera toate temele - sunt creații de o valoare eternă ale poeziei maghiare.

În timpul războiului, Ady a tăcut. Sufletul lui pacifist, nervii lui fini nu au putut suporta nici măcar știrile despre oribila vărsare de sânge.

A trăit retras în Tusculanum-ul lui din Ciucea și doar zilele revoluționare din noiembrie l-au adus pe stradă. Consiliul Național Maghiar îl salută ca pe poetul revoluției și i se închină naționa întregă. Evenimentele revoluției au confirmat în totalitate personalitatea și lirica lui Ady.

Noi trebuie să îl deplângem și separăm. A stat aproape de noi, careienii. S-a născut la Mețenț din comitatul vecin Sălaj și a umblat la școală în Carei. Aici și-a scris primele poezii și a vizitat des și mai târziu Careiul, dar și Sătmarul.

Mulți îl deplângem. Moartea lui timpurie este o pierdere de neînlocuit pentru literatura maghiară. Dar și pierderea noastră și durerea noastră este mare, pentru că în nobila persoană a lui Ady am pierdut unul dintre combatanții cei mai înflăcărați și înțelegători ai Ungariei noi. (Szatmármegyei Közlöny, Carei, 2 februarie 1919)

Traducere: Veres Istvan
Pagină realizată de A. Zaharia

Folosit, indeobște, cu sensul de „încredintare”, „delegare”, „certificare”, cuvântul „credențional” poartă cu el semnificația reprezentării democratice a păturilor sociale, a locurilor geografice românești din Transilvania prezente la Marea Adunare de la Alba Iulia în decembrie, 1918

ISTORIE

Credenționalele, mândria adeziunilor la Unirea Transilvaniei cu România

Marti, 22 ianuarie, la Centrul Multicultural Poesis a avut loc una dintre cele mai importante manifestări culturale din ultimii ani. Pe lângă 5 volume dedicate omului de cultură Vasile Lucaciu, a fost lansat și volumul “Cartea Credenționalelor. Sătmăreni la Marea Unire. Documente istorice, interpretări, fotografii”, apărut la editura Școala Ardeleană.

Volumul coordonat de George Vulturescu îi are ca autori pe Maria Adriana Zaharia, Ioan Nistor, Mihai Andrei Mocan, Aurel Pop și este apărut sub egida Direcției Județene pentru Cultură Satu Mare (director Zamfir Danciu) în cadrul Proiectului “Înfăptuitorii Unirii de la 1918 pe Granița de Nord-Vest”, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

Redăm din acest volum explicațiile oferite de George Vulturescu, alături de textele pe care le conțin câteva din credenționalele eliberate în localitățile județului Satu Mare.

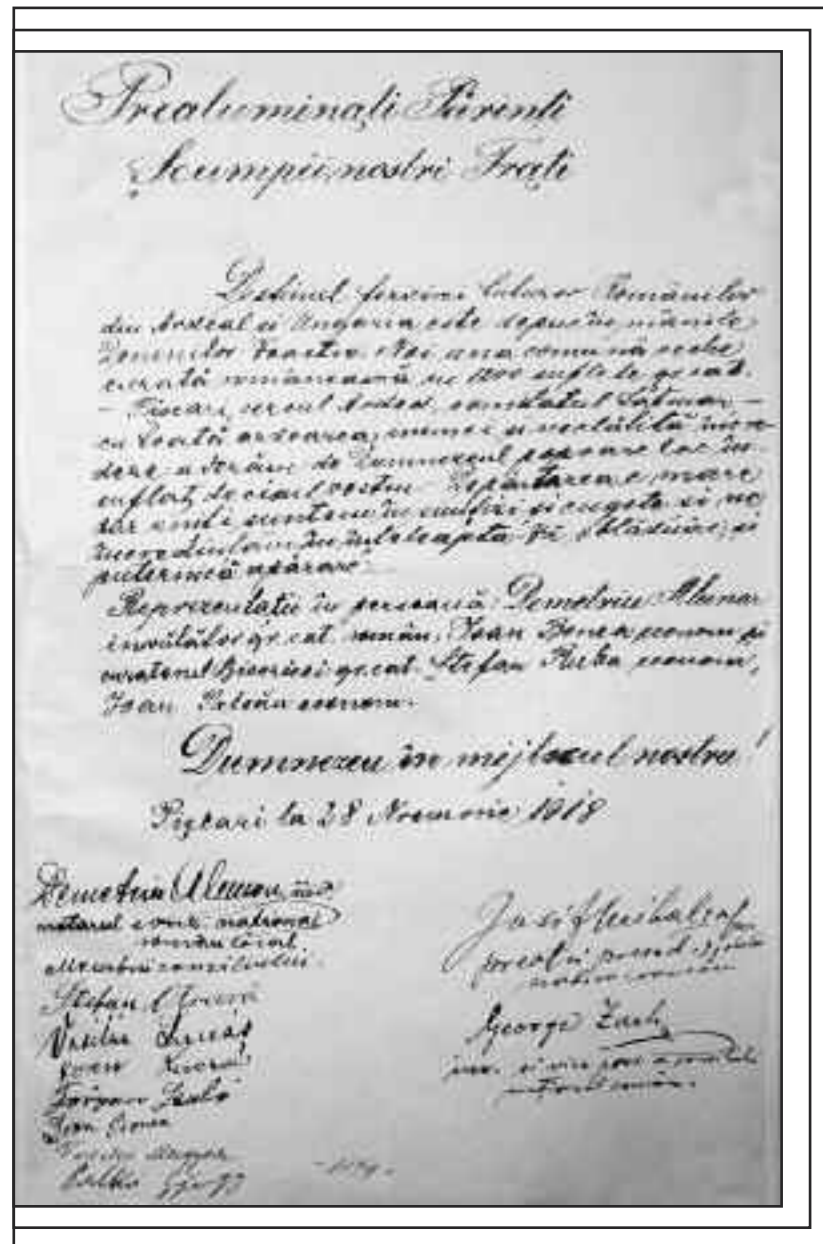
Note despre întocmirea și limbajul credenționalelor

Sunt cuvinte care devin, prin vreme, purtătoare de istorie. Folosit, indeobște, cu sensul de „încredintare”, „delegare”, „certificare”, cuvântul „credențional” poartă cu el semnificația reprezentării democratice a păturilor sociale, a locurilor geografice românești din Transilvania prezente la Marea Adunare de la Alba Iulia în decembrie, 1918. El are și o încărcătură religioasă, de „credo”, în care „unul Dumnezeu” nu coboară doar în ființa unui individ, ci într-o „unică” națiune, „vis” milenar al poporului român: „Visul tău de glorie falnic triumfând./ Spună lumii large steaguri tricolore./ Spună ce-i poporul mare, românesc./ Când s-aprinde sacru candida-i văltoare...”. Cine nu recunoaște în această viziune a poetului Mihai Eminescu, datată 2/14 aprilie 1867 (deci, cu 51 de ani înainte!), din „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, imaginile singurului fotograf al Unirii, Samoila Mărza?

O privire fugară aruncată pe „credenționalele” din Satu Mare poate fi o „sursă” de noutăți. Vă prezentăm câteva aspecte:

1. Credenționale pe formulare „tipizate”, repartizate după criteriile stabilite de Consiliul Central Național Român. Aici ies în evidență tiparele „notariale” de genul: „Subsemnații adevărim...” (vezi credenționalele eliberate la cercurile electorale din Șomcuta Mare (atunci în comitatul Sătmar), Halmeu (scris „Halmi”), Medieșul Aurit (scris „Megieșul-aurit”), Cinghir (localitatea Csenger, azi în Ungaria), Cărășeu (scris „Caraseu”, „Crașeu”), Satu Mare („Sătmar”), Carei (scris „Carăii Mari”). Sau formule precum: „Proces verbal luat la adunarea electorală a cercului...” (de exemplu: Medieșul Aurit, Cărășeu, Satu Mare). Rubricile sunt exacte, cu loc pentru numele notarilor, prezidentului, cu loc pentru semnături ale participanților (specificându-se: „oameni de încredere”).

Trebuie subliniat aici importanța notarilor ca o garanție a respectării legii. „Notarii” aveau o mare importanță, lor le reveneau „sarcini deloc ușoare, dintre care reamintesc conscrierea românilor plătitori de impozite rămași acasă, întocmirea documentelor pentru acordarea

Credențional eliberat celor 4 locuitori din comuna Pișcari pentru a participa la Alba Iulia, datat 28 noiembrie 1918

rea de stat a ajutoarelor destinate familiilor celor aflați pe front sau punerea în aplicare a rechizițiilor pentru alimente...” (Dr. Ioan Rustoiu, dr. Dan-Adrian Doțiu, “Alba Iulia. Notarii și Marea Unire”, Ed. Notarom, Buc., 2018, Cuvânt înainte).

Dacă citim revista „Transilvania” din 1915 aflăm că numărul notarilor din ASTRA era de 18 membri. Între cei 1228 de delegați cu credenționale din Satu Mare figurează: Iosif Nistor – cercul Cărău (Cărășeu). Avea 32 de ani, era născut în Căuaș (din „părinți nobili”) Ioan și Maria Butean), profesa în Homorodu de Jos. În „Gazeta Oficială a Consiliului Dirigenți” (nr. 5, 1918, p. 23) el este inclus între „notarii Marii Uniri”. Mai figurează pe lista delegaților câțiva avocați: Teofil Dragoș („Cercul Baia Mare”, aflat în Comitatul Sătmar), Vasile Sălăgean („Cercul Baia Mare”), Cornel Papp (Cercul Careii Mari), Ioan Tibil (Cercul Șomcuta Mare), Aurel Nilvan (Cercul Șomcuta Mare), Ilie Carol Barbul (Cercul Sătmar), Mihai Popp (Cercul Sătmar).

2. Credenționale scrise de mână. La cele din Cercul electoral Tașnad (5 la număr) formula este tot după tipic „notarial”: „Credențional, în virtutea protocolului adunării Naționale Române... se delegă Dl...” Ele sunt semnate de președinte dr. Coriolan Steer și notar Teodor Mureșan. Scrisul caligrafic este exemplar.

Deosebit de expresiv este credențio-

nalul din comuna Borhid (Valea Vinului) care, cu o singură semnătură (Ioanu Szilaghi, președinte C.N.R.) „mandatează” (în Mic Dicționar de E. Hodoș, Ed. Arhidiecezană Sibiu „credențional” are două sensuri: „creditivă” și „mandat”) la Adunarea de la Alba Iulia pe „Ludovic Tot, teolog” (este vorba de cărturarul Aloisie Ludovic Tăutu).

Dar, de o frumusețe care emoționează prin stil și caligrafia înaltă, este „creditivă” din Pișcari (Cercul Arde/Ardu): „...Noi, una comună veche, curată românească cu 1200 suflete de gr. cat. – Pișcari, cercul Ardeed, comitatul Sătmar, - cu toată ardoreea inimii și neclintită încredere aderăm de Dumnezeuul popoarelor insuflat de cinul vostru. – Despărțirea e mare dar umili suntem în simțiri și cugete și ne încredințăm în înțelepciune – Vă obladuire și puternică apărare...”. Reprezentanții pe care-i propun cei 10 semnatari din 28 noiembrie 1918 sunt: Demetriu Alunar (invățător gr. cat. român), Ioan Bonea (econom și curatorul bisericii gr. cat.), Ștefan Ruba (economist), Ioan Pălcău (economist).

Nu mai prejos este caligrafia din credenționalele eliberate la Doba (scris „Dab”, „comitatul Sătmar”) în 28 noiembrie și la Cavnic (scris „Capnic”, „colțul Sătmarului”, „cu 2500 de români”), tot din aceeași dată, semnat de Adrian Lupan „preot prezidentul consiliului național român”.

Limbajul folosit pare luat direct „din

gura” oamenilor, cu pronunția din localitate, și dus în sala în care se completează „credenționalul”: se notează „advocat” (pentru avocat), „hegumen” (pentru egumen), „prim comptabil” (pentru prim-contabil), „să delegă” (pentru „se...”), „Megieșul Aurit” (pentru Medieșul Aurit), „Salagiu” (pentru Sălaj), etc. etc.

Reiese din textul credenționalelor, la tot pasul, mândria adeziunilor românești, a respectării formelor legale de reprezentare (a categoriilor sociale: proprietari, agricultori, tehnicieni, mașiniști, comercianți, arhitecți, învățători, soldați, teologi) la Marea Adunare care a consfințit în fața lumii unitatea poporului roman. Vorba poetului – Luceafăr: „Din nou prin gloriei calcă, cu fața înzeită./ Cu facele nestinse, puterea-i împietrită./ Poporul împărat...” (Junii corupți).

Ideii în premieră

În intenția acestui proiect elaborat de Direcția Județeană pentru Cultură Satu Mare – aprobat de Ministerul Culturii și Identității Naționale – sunt câteva idei pe care le-am susținut, în premieră, în presa sătmăreană. Trimitem cititorii la articolele/relațiile următoare:

- „La Satu Mare se va delimita un „Perimetru românesc” (în Gazeta de Nord-Vest, vineri 20 noiembrie, 1998, semnat de Grigore Scarlat);
- Ancheta „Cum ar trebui să fie sărbătorit Centenarul Unirii în 2018?” (Informația Zilei, vineri, 18 august, 2018, consemnat de Ioan Anițaș);
- „Colocviu despre Marea Unire în Casa Ferențiu” (24 octombrie 2018, Informația Zilei) cu ocazia lansării proiectului „Înfăptuitorii Unirii de la 1918 pe Granița de Nord-Vest” (consemnări de Ioan Anițaș).

Din aceste articole reies principalele obiective: marcarea – prin plăci comemorative și copierea „credenționalelor” cu care s-au prezentat la Alba reprezentanții sătmăreni – numelor și locurilor „cercurilor electorale” din județ, reproducerea fotografică a actelor originale din Muzeul Unirii de la Alba Iulia, organizarea unei „Caravane culturale” (cu poeți și scriitori din Cenaclul „Afirmarea”) în localitățile de unde au pornit „aleși” cercurilor electorale, editarea unei „antologii” cu texte contemporane citite în aceste locuri.

Credențional din Cărășeu

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral Cărășeu, din comitatul Satu Mare, s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral domnii: Iosif Nistor – nota-cercual în Homorodu de Mijloc; George Mureșan – țaran în Culciu Mare; Vasile Donca – țaran în Amați; Vasile Popan – preot în Lipău; George Pinteau – țaran în Solduba, Cu majoritate de voturi.

Drept ce susnumiții delegați sînt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte Mari Adunări Naționale Române, care eventual o să mai fie convocate în cursul anului ori în anul următor, și a contribui cu votul lor la decidera asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Ti-mișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral Cărășeu, ținut în ziua de 27 no-

ieembrie 1918.
Ioan Sălăjan, președinte
Ioan Pușcas, notar
Marișca George
Vasile Ilie Pop
Bărbați de încredere.
Ioan Moca, Florian Radu

Credențional din Sătmar

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral orașul liber Sătmar s-au ales azi ca delegați ai acestui cerc electoral domnii: dr. Mihai Popp, avocat; Iosif Șutai, motortehnic; Vasile Roca, arhitect; Ioan Dobrea, posesor și negustor în Sătmar cu unanimitate.

Drept-ce susnumiții delegați sunt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte Mari Adunări Naționale Române, care eventual o să mai fie convocate în cursul anului ori în anul următor, și a contribui cu votul lor la decidera asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Ti-mișan.

Dat din colegiul electoral al cercului electoral orașul liber Sătmar - ținut în ziua de 27 noiembrie 1918.

Ioan Savanyu, president
Valer Burcuș
Vasile Pop, notar
Dr. Mihai Popp
Iosif Șutai
Bărbați de încredere.

Credențional din Careii Mari

Subsemnații adevărim, că în cercul electoral al Careilor-Mari (Nagykároly) din comitatul Sătmar (Szatmar), s-au ales ca delegați ai acestui cerc electoral domnii:

- Dr. Cornel Popp, avocat, locuitor în Careii-Mari (Nagykároly)
- Corneliu Abrudan, paroh, locuitor în Resighea (Roszege)
- Valentin Vanca, mașinist, locuitor în Careii-Mari (Nagykároly)
- Dimitrie Colțau, dirigent/la/filiala Bihoreană în Careii-Mari.
- George Indre, econom, posesor locuitor în Vezend.

Drept-ce susnumiții delegați sînt prin aceasta autorizați a lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare Națională Română, ce se va convoca prin Consiliul Central Național Român, în numele tuturor românilor din acest cerc electoral și la alte Mari Adunări Naționale Române, care eventual o să mai fie convocate în cursul anului ori în anul următor, și a contribui cu votul lor la decidera asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Ti-mișan.

Dat în colegiul electoral al cercului electoral Careii-Mari (Nagykároly) ținut în ziua de 28 noiembrie 1918.
Romul Marchiș, președinte
Ștefan Tămăian, notar

Antal Boroș, locuitor în Portița; Vasile Moca, locuitor în Dindești; Iosif Pop, locuitor în Ciumești; Ioan Pop, locuitor în Carei; Ioan Nilvan, locuitor în Andrid; Iuliu Pop, locuitor în Sănmiclaus; Ioan Nagy, locuitor în Tiream; Ludovic Tipei, locuitor în Vezendiu; Nicolae Kovári, locuitor în Resighea; Ioan Rațiu, locuitor în Istrău; Damian Pop, locuitor în Săni-slău. Bărbați de încredere.

TEATRU

Mărturisim că aveam așteptări mari de la reîntâlnirea lui Andrei Mihalache cu drama, având în amintire "Jocul vieții și al morții" de Horia Lovinescu, de acum mulți ani. Din păcate, am asistat în seara premierei la un spectacol doar cuminte, corect, atingând prea puțin abisurile de disperare tăcută din text.

Drumul plin cu bune intenții spre iad: "Despre șoareci și oameni"

Pentru a întâmpina aniversarea de 50 de ani, secția română a Teatrului de Nord a programat o premieră care se anunța interesantă și intensă, o tragedie a omului simplu în căutarea împlinirii, în vremuri de criză. Spectacolul, coerent și disciplinat, nu pare să-și fi atins încă potențialul real, presat cum a fost de evenimentele acelor zile.

"Of mice and men" este o năvelă a prozatorului american John Steinbeck, publicată în 1937, adaptată doi ani mai târziu pentru cinema și jucată adesea în teatre, publicul român având un reper în spectacolul din anii '60 care i-a avut ca protagoniști pe Matei Alexandru, Florin Piersic și Emanoil Petruț. Versiunea sătmăreană regizată de Andrei Mihalache a beneficiat de un decor amenajat de Alexandru Radu.

Drumeți în calea lupilor lăuntrici

John Steinbeck și-a clădit un renume literar prin modul în care a observat și transmis drama Marii Crize a anilor '30 în SUA, ani în care o multitudine de mici fermieri ruinați au luat calea Vestului în speranța unui trai decent. Cunosând din propria experiență felul de a vedea lumea și speranțele acestor oameni, scriitorul le-a valorificat în câteva cărți antologice. Cea mai celebră, "Fruitele mănii", i-a adus premiul Nobel și a declanșat un uriaș scandal în țara sa. "Despre șoareci și oameni" abordează aceeași temă, cu

Andrei Stan (Lennie), Romul Moruțan (Candy), Ciprian Vultur (George) și cel mai dezinvolt actor al premierei

mai multă empatie, dar fără a escamota problemele sociale care-i scufundă eroii într-un marasm unde ultima care moare e speranța.

Așadar, zilele George și Lennie ajung la o fermă, la muncă. Inițial totul merge bine și visul lor de a avea ferma proprie pare tot mai aproape, până când Lennie, ușor retardat și fără să-și poată controla sentimentele și forța,

comite încă un pocinog, ucigând o femeie din prea multă tandrețe, după ce mai murisera sub mână sa grea un șoricel și un câțel. George n-are ce să-i mai facă decât să îi ofere o moarte rapidă, ca eutanasierea unui câine imprevizibil care nu mai poate fi dressat.

Există în poveste o undă de fatalism care marchează destinele tuturor, fiecare plin de bune intenții în drumul

spre iadul personal de care nu are scăpare, închiși fiind cu toții în propriile lor vise. Scena crucială a morții nefericitei doamne Curley pune degetul pe rană: suntem o lume de lupi singuratici și îi devorăm pe ceilalți încercând să îi integrăm în propria poveste despre cum ar trebui să fie viața. Homo homini lupus, zicea latinul. Pentru noi înșine și pentru alții.

Corect, dar nu complet

Mărturisim că aveam așteptări mari de la reîntâlnirea lui Andrei Mihalache cu drama, având în amintire "Jocul vieții și al morții" de Horia Lovinescu, de acum mulți ani. Din păcate, am asistat în seara premierei la un spectacol doar cuminte, corect, atingând prea puțin abisurile de disperare tăcută din text. Impardonabilă ne pare omitearea scenei schizofrenice a lui Lennie dinspre finalul năvelei, care putea fi un moment mare, căci Andrei Stan s-a dovedit capabil să-și asume personajul, mai ales pe cale non-verbală. Iar cele trei spații de joc amenajate de scenograf creau premisele unei reușite mult mai impresionante.

Ciprian Vultur și-a dezvoltat o manieră proprie de joc și dicție din care nu mai iese de ceva timp și care aplătizează frământările lui George. Romul Moruțan are momente în care se apropie de patetismul lui Candy, cel care se agață de visul celor doi amici. Stelian Roșian se apropie și el de bonomia lui Slim, dar e greu de înțeles din jocul lui de ce George ar alege să plece tocmai cu el la final. Valentin Oncu, la debut, e un Curley cum scrie la carte, dar parcă ratează și el frustrările personajului, ca și Dorina Nemeș, o doamnă Curley prea reținută în interacțiunile cu oamenii de la fermă. Sorin Oros e o prezență vie în rolul șefului, Sergiu Tăbăcaru și Cristian But intră rezonabil în micile lor roluri, iar Cătălin Mareș face impresie în pielea negrului Crooks, fără să ajungă la obida lui ancestrală. Spectacolul poate, și ar trebui, să crească în următoarele jucări.

Scrisoarea unei mari actrițe la aniversarea Teatrului de Nord

La aniversară, dragul meu Teatru din nordul țării, îți doresc sănătate, zile senine și împliniri.

Aveam jumătatea anilor pe care îi împlinești când, prin voia Celui de Sus, te-am întâlnit. Cu bunăvoință m-ai primit la școala ta, unde am învățat să citeșc, să caligrafiez, să mă mișc în timp și spațiu, să mă comport cu respect și umilitate în fața valorii, să descopăr și să-mi însușesc cu puterile mele, atât cât mi-au fost date, noțiunile de bază care aveau să constituie temelia drumului către Regatul Teatrului. M-ai învățat, dragul meu sărbătorit, să nu caut răspuns la întrebarea ce este teatrul? Candoare? Inocență? Mirare? Magie? Mister? Miracol? Toate la un loc? Poate mai degrabă să aflu ce spun, cum spun, ce fac să ajung la acest necunoscut mereu ascuns. Desigur cu trudă. Multă trudă - amestec fascinant de dureri, zbateri, zvârcoliri, prăbușiri, dar și bucuria nesfârșită care-și află rădăcinile în fanatismul de a dărui Adevărul, Frumosul și Binele, spunându-ți, clipă de clipă „Cred, Doamne ajută necredinței mele”.

Aici l-am găsit pe cel trimis să schimbe traiectoria vieții mele, personalitate de o aleasă cultură, cu nobil simț al umorului, bun ascultător, con-

Coca Bloos și-a lansat cariera în anii 1970 la Satu Mare

structor efervescent al unei familii teatrale, calde și îngăduitoare, ce-și găsea rațiunea de a fi în și pentru teatru, omul de cultură, directorul secției române, regizorul Mihai Raicu, cel care a avut curajul de a-mi acorda privilegiul și onoarea de a intra în Casa Teatrului din nordul țării.

Este esențial în ce familie crești și primești educația, în ce comunitate umană devii, astfel încât să te exprimi și să comunici liber, să ai răgazul și dis-

cernământul în a-ți găsi reperatele valorice, să nu tânjești să fii egalul Celui fără de egal, să simți armonia când te interconectezi la dinamica conținută de faptul teatral.

Orfelinatul meu a încetat când mi-am găsit aici, în nord, familia care m-a adoptat, m-a format, mi-a tolerat temperamentul vulcanic, greșelile și nepriceperile. Aici am învățat ce-i spiritul de echipă, generozitatea, severitatea, ascultarea, răbdarea, dragostea

și respectul față de cei în slujba cărora te afli și servești - publicul - aici am descoperit că nu poți înfăptui teatralul de unul singur. Aici, în familie, am muncit, atât cât am putut, aici sunt iubirile mele, visele și zborurile mele către înalt, aici am găsit unica și singura mea comoară pe care nu mi-o poate lua nimeni: Teatrul.

Nu-mi pot reprimă ecoul versurilor vânătorului de cireșe din poarta de la Mărtișor, care m-au însoțit de-a lungul vremurilor: Câte puțin sunt dator/ Fără să-mi fi dat nimic - tuturor/ Și lemnului uscat, și bălții stătute/ Și florilor, și pietrelor, și vitelor bătute/ Și oamenilor din răstignire/ Cu ce să plătesc nefire și fire.

Recunoscința și adâncă mea plecăciune în fața tuturor celor care au contribuit la devenirea mea mărunță și trecătoare, tuturor celor care mi-au întins mâna la ceas de prăbușire, celor care m-au făcut să ascult muzica și poezia Teatrului: domnilor portari și șoferi, doamnelor cabinier, regizorilor tehnici, domnilor mașiniști, doamnelor în grija cărora funcționez când roșteam textul dramatic, doamnelor de la secretariat și secretariatul literar, domnilor luminiști, sonorizatori, muzicieni, scenografulor, regizorilor, croncarilor, celor de ale căror funcții depindea libertatea de-a comunica și de-

a te exprima, celor care mi-au fost mentori, parteneri și partenerne, le mulțumesc tuturor și fiecăruia în parte și ale căror nume le port în comoara mea, colegilor mei de la secția română, dar și celor de la secția maghiară, și nu în ultimul rând reverență în fața celui pe care l-am adorat întotdeauna și mereu - interesat, prietenos, cald, atent și îngăduitor și fără de care teatrul n-ar exista - DOMNIA SA PUBLICUL. Celor plecați, acolo unde vom pleca cu toții, pioasă aducere aminte și clipă de tăcere. Celor cărora le-am greșit - iertare.

Va doresc tinerețe fără bătrânețe! Drum drept și lumină!

La mulți ani!

Coca Bloos, actriță

În 1973, Alexandru Tocilescu a montat la Satu Mare "Războiul vacii", de Roger Averaete, un spectacol cu care și-a susținut examenul "de stat", licența, unde a fost distribuită și Coca Bloos. "Războiul vacii" a avut un mare succes, Alexandru Tocilescu și-a luat examenul de stat, iar "actrița corp-ansamblu" Coca Bloos a devenit actriță profesionistă, fiindu-i echivalate disciplinele teoretice pe care le studiaseră în facultate. Examenul practic la disciplina "Actorie" a fost susținut cu rolul din "Războiul vacii".

Această sărbătoare s-a bucurat întotdeauna de mare cinste și evlavie, fiindcă multe persoane poartă numele celor trei stâlpi ai Bisericii Creștine și numeroase sfinte lăcașuri se află sub patronajul lor, inclusiv școlile teologice. Sfinții Trei Ierarhi au lăsat Bisericii, pe lângă viața lor curată, sfântă și pilduitoare, zeci de cărți teologice, formând un inestimabil tezaur al întregii lumi creștine.

Cine sunt Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan?

În fiecare an, la 30 ianuarie, Biserica îi serbează pe Sfinții Trei Ierarhi și mari dascăli ai lumii Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul (de Nazianz) și Ioan Gură de Aur, fiind supranumiți astfel: mâna care lucrează, mintea care gândește și gura care vorbește.

Această sărbătoare s-a bucurat întotdeauna de mare cinste și evlavie, fiindcă multe persoane poartă numele celor trei stâlpi ai Bisericii Creștine și numeroase sfinte lăcașuri se află sub patronajul lor, inclusiv școlile teologice. Sfinții Trei Ierarhi au lăsat Bisericii, pe lângă viața lor curată, sfântă și pilduitoare, zeci de cărți teologice, formând un inestimabil tezaur al întregii lumi creștine.

Sfântul Vasile cel Mare (330-379)

S-a născut în jurul anului 330, la Cezarea Capadociei, dintr-o familie evlavioasă. El era unul din cei zece frați dintre care trei vor fi episcopi (Vasile, Grigorie de Nyssa, Petru de Sevasta) și cinci vor fi monahi (cei trei amintiți, la care se adaugă Naucratis și Macrina cea Tânără). Din cadrul familiei, șase membri vor deveni Sfinți (Macrina cea Bătrână, Emilia, Vasile, Grigorie, Petru, Macrina cea Tânără). Mama sa, Emilia, și bunica sa, Macrina cea Bătrână, i-au oferit de mic o creștere creștină aleasă. Și-a făcut mai întâi educația în familie, cu tatăl său, rectorul Vasile, după care a studiat la Cezarea Capadociei, la Constantinopol și la Atena, unde îl avea coleg și prieten devotat pe Sfântul Grigorie de Nazianz. Cei doi prieteni cunoșteau la Atena doar două drumuri: drumul Bisericii, pentru a asculta pe interpretii Legii lui Dumnezeu și drumul școlii, pentru a asculta lecțiile profesorilor.

În jurul anilor 355-356, Vasile s-a întors la Cezarea, unde a profesat un timp retorică. A primit Taina Botezului, a renunțat la lume și a intrat în monahism, împărțindu-și averea săracilor. Pentru a se instrui în viața ascetică, a călătorit în Siria, Egipt și Mesopotamia. La întoarcere, se retrage în Pont, pe malul râului Iris, unde întemeiază o mănăstire, în care organizează viața monahală cu regim chinovial (de obște, comun). Aici se retrase pentru un timp și prietenul său, Sfântul Grigorie. În această perioadă, Sfântul Vasile scrie Regulile vieții monahale mari și mici, care se păstrează până azi în mănăstirile ortodoxe.

Adânc cunoscător al firii omenesti, el a acordat o importanță deosebită vieții trăită în rugăciune și muncă, arătând că numai îmbinarea armonioasă a acestora poate asigura echilibrul dintre suflet și trup și înaintarea pe calea desăvârșirii. În singurătatea pustiei, cei doi prieteni au alcătuit o culegere de texte despre frumusețea vieții spirituale, cu titlul Filocalia. În anul 364 a fost hirotonit preot, iar în 370 a fost ales episcop la Cezarea Capadociei, unde a păstorit cu mare autoritate timp de nouă ani, până la moartea sa (1 ianuarie 379).

Sfântul Vasile este una dintre cele mai mari figuri ale creștinătății, distingându-se ca învățat, ascet, episcop și filantrop. În Cezarea, el a înființat instituții de asistență socială ca: azil, ospătarie, casă pentru reeducarea fetelor decăzute, școli tehnice și spitale, chiar și pentru leproși (leprozerii). Toate aceste așezăminte sunt cunoscute sub numele generic de "Vasilada". După moarte, Sfântul Vasile

Sfinții Trei Ierarhi și mari dascăli ai lumii Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul (de Nazianz) și Ioan Gură de Aur

a primit supranumele de "cel Mare". Opera pe care ne-a lăsat-o dovedește vasta sa cultură teologică, enciclopedică. A scris lucrări dogmatice, ascetice, exegetice, cuvântări, precum și Liturgia care îi poartă numele. Biserica îl serbează la data de 1 ianuarie.

Sfântul Grigorie de Nazianz sau Teologul, de Dumnezeu Cuvântătorul (329/330-389/390)

S-a născut în jurul anilor 329-330 la Arianz, aproape de Nazianz, unde tatăl său - Grigorie - era episcop. Mama sa, Nona, era o creștină pioasă și a contribuit mult la educația creștină a fiului ei. Sfântul Grigorie a mai avut un frate, Cezar, medic învățat și o soră, Gorgonia. Pregătirea elementară a primit-o în casa părinților, după care a studiat la Cezarea Capadociei, la Cezarea Palestinei, la Alexandria și la Atena, unde l-a întâlnit pe bunul său prieten, Sfântul Vasile cel Mare. În anul 359 se întoarce în Cezarea Capadociei, unde primește Botezul. Se retrage în Pont, la mănăstirea întemeiată de Sfântul Vasile. Uneltirile ereticilor arieni (care negau dumnezeirea Domnului Iisus Hristos, coborându-l în rândul creaturilor) contra tatălui său, îl determină pe Sfântul Grigorie să părăsească Pontul și să vină lângă acesta pentru a-l ajuta.

Cu ocazia praznicului Nașterii Domnului Iisus Hristos din anul 361, împotriva voinței sale - considerându-se neprednec - Sfântul Grigorie a fost hirotonit preot. Se retrage din nou în Pont, de unde revine la insistențele tatălui său, cu prilejul praznicului Învierii Domnului din anul 362, când rostește celebra cuvântare "Despre fugă" sau "Despre preoție", justificându-și fuga prin nepregătirea sa pentru marea Țaină a Preoției. În anul 370 e hirotonit episcop de către Sfântul Vasile cel Mare pentru mica episcopie de la Sasima, unde nu a mers, de fapt, niciodată. După moartea părinților se duce la mănăstirea Tecla (374). În anul 379

pleacă la Constantinopol, unde deschide o mică biserică numită "Învierea", în care a rostit renumitele "Cinci Cuvântări teologice" în cinstea Sfintei Treimi, care i-au adus mai târziu numele de "Teologul". De altfel, Sfântul Grigorie este supranumit "Teologul Sfintei Treimi". Ajunge patriarh al Constantinopolului și în această calitate el a condus pentru o scurtă perioadă de timp lucrările Sinodului II Ecumenic (Constantinopol, 381). Din cauza intrigilor și a perfidiei rivalilor săi, care îi reproșau că și-a părăsit episcopia de la Sasima pentru scaunul capitalei, Sfântul Grigorie a demisionat, zicând: "Am oboșit luptându-mă prin cuvânt cu invidia, cu adversarii, cu ai noștri". Se retrage la Arianz, trecând la Domnul în jurul anilor 389-390. Opera lui e bogată și vastă, cuprinzând cuvântări, poezii și scrisori. Biserica îl serbează la data de 25 ianuarie.

Sfântul Ioan Gură de Aur sau Hrisostom (354-407)

A văzut lumina zilei în anul 354, la Antiohia, cel mai frumos oraș al Asiei. Tatăl său, Secundus, mare dregător militar, a murit curând după nașterea sa. Mama lui, Antusa, provenind dintr-o familie bogată, rămasă văduvă la vârsta de 20 de ani, nu s-a recăsătorit, ci s-a dedicat în totalitate creșterii și educației fiului ei. Ioan s-a botezat în anul 372, după care a studiat intens Sfânta Scriptură. În 374, după moartea mamei sale, Ioan se retrage în munții Antiohiei, unde a petrecut în ascetă severă timp de patru ani. A fost hirotonit diacon, scriind tratatul Despre preoție, apoi preot în anul 386. În timpul celor 12 ani de preoție a desfășurat o amplă activitate misionară și predicatorială, care i-a creat o mare celebritate. Sfântul Ioan a întretinut strânse legături și cu episcopul Teotim de Tomis, din Scythia Minor (Dobrogea), din părțile noastre. Este ales patriarh al Constantinopolului, însă datorită valorii sale incontestabile și a atitudinii sale corecte, Sfântul Ioan a fost depus din scaun prin Sinodul de la Stejar din anul 403, intrunit de către ad-

versarii săi, fiind exilat în Bitinia, de unde a fost rechemat, deoarece poporul s-a revoltat, luându-i apărarea. Spre sfârșitul anului 403, Sfântul Ioan a criticat nerânduielile produse cu ocazia inaugurării unei statuii a împărătesei Eudoxia aproape de biserică în care slujea el. Drept urmare, un nou sinod (404) îl depune din scaun și este exilat la Cucuz, în Armenia Mică. Chiar dacă împărăteasa Eudoxia a murit, dușmanii săi nu s-au liniștit, reușind să-l convingă pe împăratul Arcadie să-l exileze din nou pe Sfântul Ioan la Pytis, un orașel de pe coasta răsăriteană a Mării Negre. N-a mai ajuns acolo, pentru că a murit pe drum la 14 septembrie 407, rostind: "Slavă lui Dumnezeu pentru toate". Sfințele sale moaște au fost aduse după 30 de ani și așezate în biserica "Sfinții Apostoli" din Constantinopol, în anul 438, de către împăratul Teodosie al II-lea.

Datorită talentului său predicatorial deosebit, începând din secolul al VI-lea, i s-a dat numele de Hrisostom sau "Gură de Aur", Biserica prăznuindu-l la 27 ianuarie și 13 noiembrie. Opera sa are o valoare indiscutabilă, atingând toate temele vieții sociale și spirituale, ideile sale fiind mereu actuale. De la el ne-a rămas și Sfânta Liturghie, care îi poartă numele și care se săvârșește aproape în toate zilele anului bisericesc.

Temeiul sărbătorii din 30 ianuarie

Pe vremea împăratului bizantin Alexios Comnen (secolul al XI-lea) s-a iscat o neînțelegere între credincioșii din Constantinopol privind cinstirea Sfinților Trei Ierarhi, neștiind pe care să-l așeze pe o treaptă superioară celorlalți. Unii țineau mai mult la Sfântul Vasile cel Mare ca om al acțiunii, alții la Sfântul Grigorie Teologul pentru profunzimea cugetării sale teologice, alții la Sfântul Ioan Gură de Aur pentru dulceața graiului său. Pentru curmarea acestei controverse, cei trei Ierarhi s-au arătat în vis episcopului Ioan, spunându-i că în fața lui Dumnezeu sunt egali: "Noi suntem una la Dumnezeu și nu este între noi nicio ceartă sau împotrivire. Deci, rânduieste-ne pentru toți trei o zi și ne fă praznic cuviincios odată". În baza acestui mesaj, episcopul Ioan a propus și s-a acceptat să fie rânduit pentru toți trei o singură sărbătoare, și anume la 30 ianuarie în fiecare an.

În încheiere, pentru a reliefa rolul Sfinților Vasile, Grigorie și Ioan în viața noastră duhovnicească, voi face apel la Acatistul închinat lor: "Viața voastră cea sfântă, slujbele cele împodobite, cuvântările voastre cele mai alese și mai scumpe decât toate avuțiile lumii, scrierile voastre, ce sunt ca niște tezaure de cel mai mare preț, v-au făcut să fiți pentru toată lumea creștină cei mai vrednici de toată cinstea și venerarea noastră, fiind luți de cei mai vrednici păstori ai Bisericii ca pilde de viață curată și sfântă, de mari și neîntrepuți luminători și apărători ai dreptei credințe, ai vieții celei nemateriale, ai suferințelor și asupririlor la care ați fost supuși de oameni cu cugete rele ce nu vă puteau privi bine din cauza pornirii inimilor lor celor lacome și invidioase dar voi, Sfinților, pe toate le-ați suferit cu credință în Dumnezeu, cu înțelepciune, cu răbdare, cu postul, cu rugăciunile și cu viața voastră cea nemateriale, pentru care noi, minunându-ne de tăria sufletelor voastre, îndrăznim a vă aduce laude, cântând cu voi lui Dumnezeu: Aliluia!" (Condacul al XIII-lea - Acatistul Sfinților Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan).

Preot dr. Cristian Boloș

Înaltpreasfințitul părinte arhiepiscop și mitropolit Andrei, cinstit la împlinirea vârstei de 70 de ani

La împlinirea vârstei de 70 de ani, Înaltpreasfințitul părinte arhiepiscop și mitropolit Andrei a fost cinstit de un sobor de arhierie prin săvârșirea unei slujbe. Astfel, joi, 24 ianuarie 2019, Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmăului, și Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscop-Vicar, au slujit în sobor în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, împreună cu înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor. Sfânta Liturghie a fost oficiată de cei patru arhierie pentru a mulțumi lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei cu ocazia împlinirii a 70 de ani de viață și 29 de ani de Arhierie.

Episcopul Iustin i-a oferit în dar o icoană cu Botezul Domnului.

După încheierea Sfintei Liturghii, a fost oficiat un Te-Deum de mulțumire lui Dumnezeu și de ajutor în viitor.

Născut la Oarța de Sus

Înaltpreasfințitul Părinte Andrei s-a născut în data de 24 ianuarie 1949 în Oarța de Sus, județul Maramureș. A urmat liceul în Cehul Silvaniei și cursurile Facultății de Construcții Căi Ferate din București (între anii 1967-1972). După absolvirea facultății a fost repartizat inginer la întreprinderea de Construcții Căi Ferate din Cluj-Napoca. Începând cu anul 1976 a urmat Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu. În august 1978 a fost hirotonit preot de către Înaltpreasfințitul Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Clujului, activând apoi ca preot paroh timp de șapte ani în orașul Turda (județul Cluj). Din toamna anului 1985 a fost transferat, la cererea Preasfințitului Episcop Emilian Birdaț, la Parohia Ortodoxă Română Maieri I din Alba Iulia și ulterior numit vicar administrativ.

A urmat cursurile de doctorat ale Institutului Teologic de Grad Universitar din București (începând cu anul 1985), avându-l drept îndrumător pe arhid. prof. univ. dr. Petru I. David. Teza și-a pregătit-o în cadrul aceleiași secții - Teologie sistematică - sub îndrumarea părintelui prof. univ. dr. Dumitru Popescu, obținând titlul de „Doctor în Teologie” în anul 1998.

La 25 februarie 1990 a fost ales și hirotonit arhierie-vicar pentru Episcopia de Alba Iulia, în 4 martie 1990 a fost numit episcop locotenent al Episcopiei Alba Iulia, iar din luna iunie a aceluiași an a devenit episcop titular.

La 16 iulie 1998 Episcopia Alba Iulia a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie, iar titularul ei la rangul de arhiepiscop.

În anul 2011 a fost ales de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca Mitropolit al Clujului și a fost instalat de Patriarhul Daniel, la 25 martie 2011. Ceremonia de intronizare a avut loc în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Nu toată lumea consideră că s-ar simți bine în forfota din apropierea domeniilor schiabile. Pentru ei am studiat ofertele unor pensiuni care oferă programe de călărie în zonă de deal sau de șes.

Cât costă un sejur la munte în vacanța intersemestrială?

Ninsorile abundente și vacanțele consecutive, dar și numărul zilelor libere, dar și voucherele de vacanță de care au beneficiat foarte mulți angajați vor aduce venituri însemnate agenților economici din domeniul turismului. Vacanța de iarnă abia s-a terminat și urmează cea intersemestrială. Hotelierii de la munte au pregătit oferte speciale pentru familiile cu copii.

Tarifele, în cele mai multe stațiuni montane pornesc de la 250 de lei pe zi și cuprind pe lângă cazare și mese, activități diversificate, în special pentru copii. Ei sunt așteptați cu atelieri meșteșugărești, de pictură, echitație, teatru de păpuși și multe altele. Pentru 5 zile, în Poiana Brașov, o familie cu doi copii trebuie să se pregătească cu un buget de circa 6.000 de lei, dar dacă luăm în calcul și echipamentele sportive, prețul acestora poate chiar dubla costurile.

Programe de echitație

Nu toată lumea consideră că s-ar simți bine în forfota din apropierea domeniilor schiabile. Pentru ei am studiat ofertele unor pensiuni care oferă programe de călărie în zonă de deal sau de șes.

Cai, timp petrecut împreună, echitație, natură, familie și o atmosferă cu adevărat familială - acestea sunt promisiunile unor unități hoteliere pentru cei care își aleg să-și petreacă perioada vacanței din 3 - 8 februarie 2019 la ei. "Ne este dor de iernile copilăriei, de aceea vrem să le reproducem pentru toți cei care și-au păstrat sufletul de copil și pentru copiii lor. În lunile ianuarie și februarie te așteptăm să te bucuri de zăpadă, derdeluș, cai, natură și multe activități creative (olărit, pictură pe ceramică etc). Haideți să fim din nou copii alături de copiii noștri!" - astfel își invită oaspeții o pensiune cu profil de echitație, unde tariful în perioada sus menționată este de 1229 lei/persoană adultă în camera dublă/pachet 5 nopți. Se oferă pensiune completă (mic dejun, prânz, cină și gustări), începând cu cină de duminică și terminând cu micul dejun de vineri, acces la zona spa (saună, jacuzzi, camera salina), cu programare la recepție, atelieri pentru copii (olărit, pictură

Tarifele, în cele mai multe stațiuni montane pornesc de la 250 de lei pe zi și cuprind pe lângă cazare și mese, activități diversificate, în special pentru copii

pe sticlă) într-una din zilele sejurului, excursie cu căruță și cai, petrecerea copiilor într-una din zilele sejurului, unde personaje de poveste vor antrena la joacă copiii în timp ce părinții se vor relaxa. În tot acest timp părinții se pot relaxa liniștiți, fără grija copiilor. Orele de călărie și excursiile se plătesc separat, un pachet 3 ore de drumeție călare costând 240 de lei/persoană.

Nu se mai organizează tabere școlare

Mai demult părinții și-au putut trimite copiii în tabere, fără ca ei să fie nevoiți să-și ia concediu pentru această perioadă. Însă, oricât am căutat, pentru vacanța ce vine nu am găsit nicio astfel de ofertă.

Conform unui articol publicat în presa centrală în 2009, deci cu 10 ani în urmă: "Elevii și studenții își pot petrece vacanța inter-semestrială, de o săptămână, în stațiunile montane din România cu o sumă cuprinsă între 150

și 300 de lei. Autoritatea Națională pentru Tineret oferă tinerilor 3.000 de locuri de cazare în stațiunile de la munte. Cei care vor merge la Sovata vor plăti nu mai mult de 150 de lei, în timp ce pe Valea Prahovei sejurul este mai scump. Pentru o săptămână de schi la Păltiniș, tinerii vor plăti 300 de lei".

În publicațiile mai vechi, chiar și în cele de acum 5 ani am mai găsit tabere școlare de diferite profile pentru vacanța intersemestrială, dar la ora actuală astfel de oferte nu mai există. Am găsit în schimb oferte în cele mai diverse stațiuni din Europa: "Ești în căutare de oferte ski 2019 în trend? Le-am găsit noi pentru tine! Îți prezentăm o selecție de oferte ski și snowboard în cele mai apreciate stațiuni de ski din Europa!"

Și în sezonul de schi 2019, Austria rămâne una dintre acele destinații de ski favorite, însă țări precum Franța, Italia, Ucraina și România se numără la rândul lor printre cele mai populare destinații în rândul pasionaților de sporturi de iarnă. În timp ce Transka

Lomnica - Slovacia o noapte de cazare începe de la 30 de euro, în timp ce un sejur de 3 zile în Poiana Brașov, la un hotel de 4 stele se oferă la un preț de la 395 euro/persoană, dar aici locurile deja sunt ocupate. Am găsit și locații semnificativ mai ieftine, dar pe Valea Prahovei, până în zona Brașov nu mai există niciun loc de cazare liber în perioada 2-10 februarie.

În Munții Apuseni

La Stâna de Vale prețul la cazare în această perioadă începe de la 85 lei/noapte/persoană, dar gradul de ocupare este foarte mare. Aici turiștii pot profita de o ofertă foarte largă de programe, dar cei mai mulți se duc în zona respectivă pentru sporturile de iarnă.

Cu ceva mai ușor se pot găsi locuri de cazare la cele câteva pensiuni din zona Padiș, dar această parte a Apusenilor este recomandată în primul rând pasionaților de drumeții montane. Pei-

sajele sunt superbe chiar și atunci când versanții sunt acoperiți cu o pătură albă de zăpadă strălucitoare, dar aici nu există părții de schi amenajate și nu este garantată nici deszăpezirea drumurilor.

În Munții Apuseni cele mai solicitate sunt stațiunile situate pe șoseaua Ștei - Câmpeni - Turda, căci această zonă este specializată pe turism în toate anotimpurile. Există numeroase părții de schi amenajate, foarte multe obiective turistice de vizitat, atât pentru iubitorii drumețiilor, cât și pentru cei care vor să vadă câte ceva călătorind cu mașina sau cu săniile trase de cai, iar gazdele pregătesc, atât copiilor, cât și adulților, cele mai diversificate posibilități de distracție și de relaxare. Tocmai de aceea, în foarte puține stațiuni mai există locuri disponibile pe perioada vacanței copiilor, iar la gradul ridicat de ocupare mai contribuie și faptul că prețurile nu ating, poate nici jumătatea celor practicate pe Valea Prahovei, cu toate că, în aceste zile, pe alocuri sunt duble, sau chiar și mai mari decât într-o zi oarecare.

În Maramureș

Același fenomen de dublarea prețurilor pentru această săptămână se poate constata și în numeroase zone ale Maramureșului, mai ales acolo unde există părții de schi de bună calitate și monitori disponibili. La anumite pensiuni unde tariful normal este de 80-90 lei/cameră dublă/noapte, în perioada 2-10 februarie am găsit chiar și prețuri de 250 lei pentru aceeași cameră. Trebuie să recunoaștem totuși, că nu toate unitățile și-au mărit prețurile pentru cazare, sau pentru celelalte servicii turistice, însă acestea au avut, fie prețuri mari din pornire, fie sunt rezervate demult.

Însă, cei care își aleg să petreacă aceste câteva zile la munte și încă nu sunt suficient de bine pregătiți în domeniul sporturilor de iarnă, dar ar vrea să învețe, este bine să-și fixeze cât mai repede și ora la monitori, căci și ei, la fel ca și locurile de cazare, sunt deosebit de solicitați în această perioadă. În multe locuri se organizează atelieri de schi pentru copii, iar pentru începători este foarte recomandat acest mod de a învăța în grup.

Eva Laczko

În Debrecen funcționează un ceas decorativ inversat

Numeroși sătmăreni care se întorc acasă cu avionul din Londra (Aeroportul Luton) vin prin Debrecen, Ungaria. Dacă circulă spre Satu Mare cu mașina și alimentează la stația de benzină din imediata vecinătate, au parte de o surpriză ciudată: vor vedea un ceas diferit de cel clasic.

Ordinea cifrelor a fost inversată și astfel expresia "în sensul invers acelor de ceasornic" devine paradoxală, așa încât la prima vedere ai impresia că și timpul se derulează din prezent spre trecut. Altfel nu este cu nimic mai greu de citit ora

la fel ca la oricare alt ceas.

Sens orar sau sensul acelor de ceasornic este identic cu cel descris de limbile ceasului: de sus spre dreapta, jos, apoi spre stânga și înapoi sus. Sensul opus rotirii în sens orar este sensul antiorar, denumit în matematică și sens trigonometric.

Din Wikipedia aflăm că, înainte de utilizarea ceasurilor, se foloseau termeni referitori la evoluția soarelui pe boltă. Tehnic, termenii de orar și antiorar se pot aplica numai unei mișcări de rotație odată ce este specificată partea planului rotirii din care este urmărită mișcarea. De exemplu rotirea diurnă a Pământului, văzută de la Polul Nord, este antiorară, dar privită de la Polul Sud este orară.

Modele diferite de sens orar

Ceasurile urmează acest sens de rotație prin tradiție, datorită predecursorului lor, cadranelor solar. Primele ceasuri au fost construite în emisfera nordică și erau făcute să funcționeze asemenea cadra-

nelor solare. Pentru a funcționa (în emisfera nordică) cadranelor trebuie orientat spre sud. Astfel, când Soarele se deplasează pe cer (de la est, prin sud, către vest), umbra lăsată se mișcă „în direcția opusă”, adică de la vest, prin nord, la est. De aceea poziția orelor a fost trasată în acest mod pe cadranele solare, iar ceasurile mecanice au numerele așezate în aceeași ordine.

Uneori, ceasuri ale căror limbi se deplasează în sens antiorar sunt vândute, în zilele noastre, ca rarități. În timpurile vechi, unele ceasuri evreiești au fost construite ca să funcționeze astfel, de exemplu în turnurile unor sinagogi din Europa. Aceasta s-a făcut în acord cu sensul de citire, de la dreapta spre stânga, din

limba ebraică.

După același principiu, șuruburile și piulițele obișnuite (drepte) se slăbesc în sens antiorar și se strâng în sens orar, dacă elementul care este rotit se află înspre privitor. La conexiunile conductelor de gaze, fittingurile sunt „pe stânga” pentru a împiedica interconectarea la sisteme pentru care nu au fost proiectate.

În trigonometrie și matematică în general, unghiul plan se măsoară anti-orar. În navigație, indicatoarele busolei cresc în sens orar în jurul rozei vânturilor, pornind cu 0° în partea de sus a rozei.

Convențiile „orar” și „antiorar” apar și în natură, determinând conotații diferite și rezultate finale diferite.

V. Nechita

Ideea principală a mitului filosofic construit de Blaga este cea a existenței unui Mare Anonim care, departe de-a se cobori iubitor spre făptură, sau de-a o lăsa pe aceasta să se apropie de el, veghează cu teamă la păstrarea distanței. E un Mare Anonim mic la suflet și fricos.

Polemică ideologică între teologul Dumitru Stăniloae și filosoful Lucian Blaga

Prezentăm în cele ce urmează o carte a teologului Dumitru Stăniloae, o polemică ideologică dintre acesta și filosoful Lucian Blaga, în special pe teme de religie. Spicuim câteva dintre ideile apărute în acest volum.

Românism și Ortodoxie

Lucian Blaga susține că ortodoxia este o religie care a fost asimilată de spiritualitatea românească, originea ei fiind grecească și bizantină. Se pare că Lucian Blaga ocolește să dea un răspuns precis alternativei: face sau nu ortodoxia parte din spiritualitatea românească. Nu-i convine să dea un răspuns afirmativ, pentru a nu fi considerată ca neromânească filosofia sa antiortodoxă. Dar se sfiește și de un răspuns negativ, întrucât aceasta ar însemna că poporul român nu are nici o religie, ceea ce nu stă în acord cu realitatea și cu teza domniei sale despre imposibilitatea existenței vreunui popor fără religie.

Religie și stil

Cauza pentru care Marele Anonim pune în om finele stilului este tendința religioasă a acestuia. Odată ce n-ar mai exista în om această sete după Absolut, manifestată prin religie, stilul nu și-ar mai avea rațiunea de-a fi. Probabil domnul Lucian Blaga căutând cum să slăbească religiozitatea omului voiește să desființeze stilul și prin urmare, titlul de glorie al filosofiei sale. Prin urmare, spiritualitatea românească nu poate fi concepută fără ortodoxie, întrucât nu poate fi concepută ca stil ce funcționează în gol, ci ca stil aplicat esențial impulsului mai adânc religios, dând ca rezultat ortodoxia.

O filosofie religioasă anticreștină

Caracterul anticreștin al filosofiei lui Blaga pornește din teoria gnoseologică a domniei sale, dublată de o viziune corespunzătoare despre centrul existenței sau Marele Anonim. Lucian Blaga nu recunoaște o Revelație divină nici pentru creștinism, aplicându-i și acestuia gnoseologia stilistică dedusă dintr-un Mare Anonim rău și fricos.

După Blaga, cunoașterea are rost chiar dacă nu e o cunoaștere pozitivă. Cunoașterea negativă e o autentică realizare a spiritului.

Definiția Religiei

Cum ajunge Lucian Blaga să respingă Revelațiunea creștină și dumnezeirea lui Iisus Hristos? Intre religie și metafizică, Lucian Blaga nu găsește altă deosebire, decât că în cadrul celei din urmă, omul tinde cu toată ființa spre ultimele coordonate ale existenței, iar în cadrul ultimei numai prin cunoaștere.

Domnul Lucian Blaga a înlăturat din definiția religiei tocmai elementul caracteristic al ei, credința. Punctul de vedere al lui Lucian Blaga nu e decât o combinație din Feuerbach și Spencer, care considerau religia un produs al fanteziei, un mit. În concluzie, Lucian Blaga trebuia să introducă credința în definiția domniei sale.

Domnul Lucian Blaga își mai sprijină teza religiei fără credință și fără fi-

Dumitru Stăniloae își exprimă regretul că domnul Lucian Blaga a zădărnicit posibilitatea ca, creștinismul și în special ortodoxia românească să poată arăta în D-sa un exponent al lor, un luminător al unor taine fermecătoare ale lor

ințe cu trăsături personale prin budism. Buddha, spune Lucian Blaga, a fixat suprem țel al omului scufundarea în Nirvana, în golul absolut. Lucian Blaga identifică religia chineză cu un panteism, tot cu intenția de a șterge din religie credința și ființele divine cu trăsături personale.

Un alt element specific și necesar al oricărei religii, pe care Blaga îl neglijează, este credința în autorevelarea realității divine. Este o convingere universală la credincioșii tuturor religiilor că divinitatea s-a revelat sau se revelează ea însăși și știrile despre ea nu sunt o construcție a minții sau a fanteziei omenești.

Un lucru e cert. Conștiința umană universală așteaptă și crede într-o salvare a omului de sub puterea măcinătoare a naturii sau a unor forțe rele, într-o ridicare a destinului său peste destinul trecător al lucrurilor din natură.

Așteptarea e un instinct adânc al firii omenești, credința e puterea tainică dată omului deodată cu oricare religie. Numai o divinitate crezută și revelată este o divinitate a religiei. Credința și Revelațiunea sunt elementele specifice religioase și dau și acest caracter și ideii de divinitate.

Adevărul religiei

Pe când orice religie afirmă cu certitudine că realitatea are în fruntea ei o putere sau mai multe de caracter orecum personal, Lucian Blaga spune că nu știm absolut nimic, decât că există o realitate misterioasă.

Un mit ca cel construit de Lucian Blaga despre un Mare Anonim, care nu e purtat de nici un interes pozitiv, favorabil către omenire, ci e dominat numai de teama să nu fie răsturnat, este contrar liniilor generale pr care le cunoaște conștiința universal-umană ca fiind proprii divinității.

Adevărul Creștinismului

Nici miturile greco-romane, nici revelațiile divinității prin persoana istorică a lui Buddha, Lao-tzi sau Mahomed, nu afirmă o sporire radicală a

Revelației divine. Miturile sunt produsul conștiinței despre distanța între om și divinitate. Când omul nu mai simte atât de viu prezența și inițiativa divinității într-o a se revela, fantezia își exaltă nestingherit aviditatea ei creatoare.

Creștinismul se distinge radical nu numai de religiile miturgice, ci și de cele dominate de conștiința unei revelații speciale printr-o persoană istorică. Creștinismul se prezintă ca o întregire reală și maximă posibilă a Revelației.

În creștinism, Dumnezeu nu-și descoperă o seamă de porunci noi, ci El însuși devine om ca oamenii, un Tu al fiecăruia dintre noi, pe câtă vreme în toate celelalte religii cu revelație specială, El rămâne tot la spatele unui om, care vorbește în numele lui Dumnezeu.

Puterea de revendicare a lui Iisus Hristos e uriașă, e totalitară nu numai prin faptul că El a murit bărbătește din iubire pentru noi și ne dă o pildă de puritate morală, ci prin faptul că e Dumnezeu și ca atare obligă orice conștiință în mod absolut.

Poporul român a fost tare, deoarece în Iisus Hristos avea realitatea masivă a lui Dumnezeu. El n-a trăit din mituri, nu idoli neputincioși i-au fost puterile tutelare, ci realitatea adevărată a lui Dumnezeu.

Ortodoxia românească și mitul domnului Blaga

În Spațiul mioritic, Lucian Blaga privește ortodoxia numai ca stil, ca produs imanent și fatal al spiritului românesc, nu ca revelație.

Pe câtă vreme catolicismul și protestantismul domnul Blaga le vede caracterizate prin efortul omului de a se organiza în slujba transcendenței, ortodoxia e dominată, după D-sa, de convingerea că omul nu trebuie să facă nici un efort, căci transcendentul coboară de la sine. Domnul Lucian Blaga prezintă pe omul ortodox ca pe o ființă cu totul inactivă, ce așteaptă în pasivitate completă coborârea transcendentului.

Dacă privim serios lucrurile, observăm că teoria lui Blaga cade, într-

sub fatalitatea distanței de divinitate e mai degrabă caracteristică protestantismului. Dumnezeu lipsit de trăsături părintești, nepăsător la căutările făpturii, e Dumnezeu lui Calvin, iar ideea pesimistă că orice ar face făptura nu se poate împărtăși în viața aceasta de harul divin, e ideea fundamentală a întregului protestantism.

Filosofia lui Lucian Blaga se vâdește a purta nu numai pecetea filosofiei germane, ci a protestantismului, în care aceea își are substratul.

Filosofia lui Blaga este o filosofie a substanței, ea nu poate fi privită ca o expresie autentică a spiritului românesc, care e libertate, păcat și virtute, e răspundere, e har și blestem, e revelație de iubire, e dincolo și altceva decât automatism și fatalitate.

Cosmologia domnului Lucian Blaga

Lucian Blaga este un cugetător de talent, înzestrat și cu un remarcabil dar de scriitor. El cugetă elementele lumii ca repetând exact substanța Marelui Anonim, însă nu prin apariție din nimic, ci ca rezultat al unei emisiuni din El.

Diferențialele sunt singurele entități provenite direct din Marele Anonim.

Toate individualitățile lumii, începând de la atom și până la om, nu mai sunt o creație directă a lui, ci una indirectă, adică un rezultat al diferitelor agregări, integrări ale acestor diferențiale, proces în care Marele Anonim nu mai are nici un rol.

Actul prin care frânează Marele Anonim cunoașterea omului este cenzura transcendentă, iar cel prin care zădărnicește în parte revelarea misterele este înfrânarea transcendentă.

Lucian Blaga e un adept al lui Democrit și în special al atomismului materialist, care considera că lumea cu tot ce e în ea ca un produs, prin agregare și dezagregare, al părțicelilor ce stau la baza tuturor și care nu se mai pot diviza. Atomii lui Lucian Blaga sunt diferențialele divine.

Dacă totul divin emite diferențiale din eternitate și ele nu dispar apar două infinituri: Totul divin și lumea.

Toate aceste greutăți și imposibilități logice nu există pentru Dumnezeu creștin, deplin suveran peste substanța scoasă din nimic.

El e cu adevărat Dumnezeu mare și atotputernic, așa cum îl impune conștiința omenească și logica.

Dumitru Stăniloae își exprimă regretul că domnul Lucian Blaga a zădărnicit posibilitatea ca, creștinismul și în special ortodoxia românească să poată arăta în D-sa un exponent al lor, un luminător al unor taine fermecătoare ale lor.

*Ing. Mircea Pirlea
Biblioteca Județeană Satu Mare*

Bibliografie:

- Pirlea, Mircea – "Caiet de recenzii, note, comentarii, volumul al XLI-II-lea"
- Stăniloae, Dumitru – "Poziția domnului Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie", Editura Paideia, București, 1993

FILME

Anul trecut, marele câștigător al premiilor Oscar a fost "The Shape of Water" al mexicanului Guillermo del Toro, cu patru trofee, inclusiv pentru "cel mai bun film" și "cel mai bun regizor".

BBC pregătește un documentar despre Oscar Wilde

Un nou documentar BBC despre Oscar Wilde va spune povestea celebrului scriitor cu o distribuție care va recrea extrase din cele mai importante opere ale sale, inclusiv "The Importance of Being Earnest" și "The Picture of Dorian Gray", scrie Variety.

Freddie Fox, Claire Skinner, Anna Chancellor și James Fleet vor participa în programul de 80 de minute "The Importance of Being Oscar", care va fi difuzat de BBC Two în Marea Britanie în 2020. Richard Curson Smith va fi regizor.

Stephen Fry, nepotul lui Wilde, Merlin Holland și ultimul biograf, Matthew Sturgis, vor face parte din filmul care va explora cariera strălucită și scandalosă a scriitorului și vor puncta locul său în înalta societate din epocă. Telespectatorii vor asculta experți, entuziaști și biografi în timp ce vor pătrunde în viața și cariera lui Wilde.

Compania Banijay din Marea Britanie va produce filmul și se va ocupa și de vânzări la nivel internațional.

"Este timpul pentru o reevaluare a vieții lui Oscar Wilde și pentru televiziune", a spus producătorul executiv Franny Moyle. "Am simțit că povestea procesului lui Oscar, a timpului petrecut în închisoare și a ultimilor ani au fost bine prezentați în documentare. Dar povestea vieții sale, importanța operei pe care a creat-o înainte de de-cădere, merită atenția, alături de tragica sa moarte".

"Filmul oferă telespectatorilor o nouă perspectivă și face lumină atât în ceea ce-l privește pe Wilde, cât și în ceea ce privește inspirația sa", a spus Mark Bell, comisar pentru BBC Arts.

Zilele filmului recent românesc la Cinemateca de la Madrid

Cea de-a IX-a ediție a Zilelor Filmului Românesc debutează la Cinemateca Spaniolă de la Madrid cu pelicula "Imi este indiferent dacă în istorie vom intra ca barbari", în regia lui Radu Jude, anunță Institutul Cultural Român. Ciclul de film românesc include o selecție de șase producții, cinci de ficțiune și documentarul "Fotbal infinit", realizat de Corneliu Porumboiu, și va avea loc la sediul Cinematecii Spaniole din Madrid până la data de 31 ianuarie. La inaugurare, Javier H. Estrada, critic de film la ziarul El Mundo și programator la diferite festivaluri de film, printre care și Festivalul de Film European de la Sevilla, a vorbit publicului despre demersul estetic și filmografia lui Radu Jude.

Programarea, realizată în colaborare cu Cinemateca Spaniolă, include și pelicula "Alice T.", cel mai recent lungmetraj al lui Radu Muntean. Adriana Guță a fost recompensată pentru rolul din acest film cu Premiul pentru cea mai bună actriță protagonistă la Festivalul de Film de la Locarno.

Două lungmetraje de debut care au impresionat criticii și publicul completează selecția madrilenă: "Un pas în urma serafimilor", realizat de Daniel Sandu, și "Luna de miere", filmul semnat de Ioana Uricaru și produs de Cristian Mungiu.

"Roma" și "The Favourite" au cele mai multe șanse la Oscar

Lungmetrajele "Roma", regizat de Alfonso Cuarón, și "The Favourite", de Yorgos Lanthimos, au primit cele mai multe nominalizări pentru cea de-a 91-a ediție a galei premiilor Oscar, care va avea loc pe 24 februarie, la Los Angeles.

Cel mai recent film al mexicanului Alfonso Cuarón, recompensat anul trecut cu Leul de Aur la Veneția și anul acesta cu două Globuri de Aur, a primit 10 nominalizări la Oscar, inclusiv pentru cel mai bun film, cel mai bun regizor, cel mai bun scenariu, pentru actrițe în rol principal și secundar.

"Roma" este și prima producție Netflix care primește o nominalizare la categoria "cel mai bun film" a premiilor Oscar. Cuarón a primit patru selecții pentru acest film, egalând recordul deținut de Orson Welles și Warren Beatty.

Spike Lee are două șanse

Spike Lee este acum, pentru prima dată, nominalizat atât la categoria "cel mai bun regizor", cât și la categoria "cel mai bun film". Cineastul a mai primit în trecut două nominalizări la premiile Academiei Americane de Film, iar în 2016 a fost recompensat cu un Oscar onorific.

Lungmetrajul "Black Panther" (r. Ryan Coogler) este prima producție după o serie de benzi desenate care obține o nominalizare la categoria "cel mai bun film". Pelicula a primit în total șapte selecții.

"The Favourite" al lui Yorgos Lanthimos a fost nominalizat la noua categorie ale premiilor Academiei (zece nominalizări în total), în timp ce remake-ul "A Star Is Born" al lui Bradley Cooper a primit opt selecții. Filmul biografic "Vice", despre fostul vicepreședinte Dick Cheney, a primit opt nominalizări, iar "Green Book" și "Bohemian Rhapsody" câte cinci.

Anul trecut, marele câștigător al premiilor Oscar a fost "The Shape of Water" al mexicanului Guillermo del Toro, cu patru trofee, inclusiv pentru "cel mai bun film" și "cel mai bun regizor".

Nominalizările au fost anunțate marți, de la Samuel Goldwyn Theater, de actorii Kumail Nanjiani și Tracee Ellis Ross.

Lista completă a nominalizărilor

Cel mai bun film: "Black Panther", "BlackKkKlansman", "Bohemian Rhapsody", "The Favourite", "Green Book", "Roma", "A Star Is Born" și "Vice".

Cel mai bun regizor: Spike Lee - "BlackKkKlansman", Pawel Pawlikowski - "Cold War", Yorgos Lanthimos - "The Favourite", Alfonso Cuarón - "Roma" și Adam McKay - "Vice".

Cea mai bună actriță: Yalitza Aparicio ("Roma"), Glenn Close ("The Wife"), Olivia Colman ("The Favourite"), Lady Gaga ("A Star Is Born") și Melissa McCarthy ("Can You Ever Forgive Me?").

Cel mai bun actor: Christian Bale ("Vice"), Bradley Cooper ("A Star Is Born"), Willem Dafoe ("At Eternity's Gate"), Rami Malek ("Bohemian Rhapsody") și Viggo Mortensen ("Green Book").

Cea mai bună actriță în rol secundar: Amy Adams ("Vice"), Marina de Tavira ("Roma"), Regina King ("If Beale Street Could Talk"), Emma Stone și Rachel Weisz ("The Favourite").

Cel mai bun actor în rol secundar:

"Roma" este și prima producție Netflix care primește o nominalizare la categoria "cel mai bun film" a premiilor Oscar

Mahershala Ali ("Green Book"), Adam Driver ("BlackKkKlansman"), Sam Elliott ("A Star Is Born"), Richard E. Grant ("Can You Ever Forgive Me?") și Sam Rockwell ("Vice").

Cel mai bun scenariu original: "The Favourite" (Deborah Davis, Tony McNamara), "First Reformed" (Paul Schrader), "Green Book" (Nick Vallelonga, Brian Currie, Peter Farrelly), "Roma" (Alfonso Cuarón), "Vice" (Adam McKay).

Cel mai bun scenariu adaptat: "The Ballad of Buster Scruggs" (Joel Coen, Ethan Coen), "BlackKkKlansman" (Charlie Wachtel, David Rabinowitz, Kevin Willmott, Spike Lee), "Can You Ever Forgive Me?" (Nicole Holofcener și Jeff Whitty), "If Beale Street Could Talk" (Barry Jenkins), "A Star Is Born" (Eric Roth, Bradley Cooper, Will Fetters).

Cel mai bun film într-o limbă străină alta decât engleza: "Capernaum" (Liban), "Cold War" (Polonia), "Never Look Away" (Germania), "Roma" (Mexic) și "Shoplifters" (Japonia).

Cel mai bun lungmetraj de animație: "Incredibles 2" - Brad Bird, "Isle of Dogs" - Wes Anderson, "Mirai" - Mamoru Hosoda, "Ralph Breaks the Internet" - Rich Moore, Phil Johnston, "Spider-Man: Into the Spider-Verse" - Bob Persichetti, Peter Ramsey, Rodney Rothman.

Cel mai bun lungmetraj documentar: "Free Solo" (Jimmy Chin, Elizabeth Chai Vasarhelyi), "Hale County This Morning, This Evening" (RaMell Ross), "Minding the Gap" (Bing Liu), "Of Fathers and Sons" (Talal Derki), "RBG" (Betsy West, Julie Cohen).

Cea mai bună imagine: "Cold War" (Lukasz Zal), "The Favourite" (Robbie Ryan), "Never Look Away" (Caleb Deschanel), "Roma" (Alfonso Cuarón), "A Star Is Born" (Matthew Libatique).

Cel mai bun montaj: "BlackKkKlansman" (Barry Alexander Brown), "Bohemian Rhapsody" (John Otman), "Green Book" (Patrick J. Don Vito), "The Favourite" (Yorgos Mavropsaridis), "Vice" (Hank Corwin).

Cel mai bun mixaj de sunet: "Black Panther" (Benjamin A. Burt, Steve Boeddeker), "Bohemian Rhapsody" (John Warhurst), "First Man" (Ai-Ling Lee, Mildred Iatrou Morgan), "A Quiet Place" (Ethan Van der Ryn, Erik Aadahl), "Roma" (Sergio Diaz, Skip Lievsay).

Cel mai bun montaj de sunet: "Black Panther", "Bohemian Rhapsody", "First Man", "Roma" și "A Star Is Born".

Rami Malek poate câștiga la Oscar cu rolul lui Freddie Mercury

Cele mai bune efecte vizuale: "Avenge: Infinity War", "Christopher Robin", "First Man", "Ready Player One", "Solo: A Star Wars Story".

Machiaj și coafură: "Border", "Mary Queen of Scots" și "Vice".

Cele mai bune costume: "Ballad of Buster Scruggs" (Mary Zophres), "Black Panther" (Ruth E. Carter), "The Favourite" (Sandy Powell), "Mary Poppins Returns" (Sandy Powell), "Mary Queen of Scots" (Alexandra Byrne).

Cântec original: "All The Stars" - "Black Panther" - de Kendrick Lamar, SZA, "I'll Fight" - "RBG" - de Diane Warren, Jennifer Hudson, "The Place Where Lost Things Go" - "Mary Poppins Returns" - de Marc Shaiman, Scott Wittman, "Shallow" - "A Star Is Born" - de Lady Gaga, Mark Ronson, Anthony Rossomando, Andrew Wyatt și Benjamin Rice, "When A Cowboy Trades His Spurs For Wings" - "The Ballad of Buster Scruggs" - de Willie Watson, Tim Blake Nelson.

Cea mai bună coloană sonoră: "BlackKkKlansman" (Terence Blanchard), "Black Panther" (Ludwig Göransson), "If

Beale Street Could Talk" (Nicholas Britell), "Isle of Dogs" (Alexandre Desplat), "Mary Poppins Returns" (Marc Shaiman, Scott Wittman).

Design de producție: "Black Panther" (Hannah Beachler), "First Man" (Nathan Crowley, Kathy Lucas), "The Favourite" (Fiona Crombie, Alice Felton), "Mary Poppins Returns" (John Myhre, Gordon Sim), "Roma" (Eugenio Caballero, Bárbara Enríquez).

Cel mai bun scurtmetraj live-action: "Detainment" (Vincent Lambe), "Fauve" (Jeremy Comte), "Marguerite" (Marianne Farley), "Mother" (Rodrigo Sorogoyen), "Skin" (Guy Nattiv).

Cel mai bun scurtmetraj de animație: "Animal Behaviour" - Alison Snowden, David Fine, "Bao" - Domee Shi, "Late Afternoon" - Louise Bagnall, "One Small Step" - Andrew Chesworth, Bobby Pontillas, "Weekends" - Trevor Jimenez.

Cel mai bun scurtmetraj documentar: "Black Sheep" (Ed Perkins), "End Game" (Rob Epstein, Jeffrey Friedman), "Lifeboat" (Skye Fitzgerald), "A Night at the Garden" (Marshall Curry), "Period. End of Sentence" (Rayka Zehtabchi).

Pentru că este o localitate izolată, mașina cu pâine vine de trei ori pe săptămână de la 20 de kilometri distanță din Svinița. Așa se face că potrivit unui obicei local, oamenii își agață plasele cu banii pentru pâine pe stâlpii din fața caselor, iar șoferul potrivit indicațiilor din bilețele lasă pâinea, și după caz, și restul de la bani în plase. Apoi, localnicii le ridică, fiecare în funcție de programul propriu, scrie adevarul.ro

Există un loc în România unde nimeni nu fură nimic!

Localnicii lasă dimineața banii la poartă, într-o plasă, și seara găsesc pâine în sacoașă

Satul Eibenthal din județul Mehedinți este probabil unul dintre puținele locuri din țară unde nu există hoți și nu se fură. De aceea în sat nu există nici poliție.

Pentru că este o localitate izolată, mașina cu pâine vine de trei ori pe săptămână de la 20 de kilometri distanță de Svinița. Așa se face că potrivit unui obicei local, oamenii își agață plasele cu banii pentru pâine pe stâlpii din fața caselor, iar șoferul potrivit indicațiilor din bilețele lasă pâinea, și după caz, și restul de la bani în plase. Apoi, localnicii le ridică, fiecare în funcție de programul propriu, scrie adevarul.ro.

În satul din Clisura Dunării nu mai există de multă vreme un magazin sătesc, astfel că distribuitorul de pâine nu are altă metodă la îndemână. Până acum nimeni nu s-a plâns că i-au dispărut banii sau pâinea. Dacă ajungi la Eibenthal în zilele în care vine pâinea, e imposibil să nu dai cu ochii de sacoașele agățate de stâlpii electrici.

Nu s-a întâmplat niciodată să se fure din plasă nici pâinea, nici banii

"Procedăm așa pentru că altfel nu se poate în zona aceasta, nu sunt magazine, doar așa. Pot să spun că a devenit o tradiție în localitatea aceasta acest obicei. Luăm plasa, verificăm banii, este scris și un bilețel pe care îl verific, după care punem pâinea. Nu s-a întâmplat niciodată să se fure din plasă nici pâinea, nici banii", spune Iovan Giurșă, șofer de cinci ani pe mașina de pâine, pentru sursa citată. Și preotul satului, Vaslav Masek, spune că garajul casei

În sat nu mai există de multă vreme un magazin sătesc, astfel că distribuitorul de pâine nu are altă metodă la îndemână. Dacă ajungi la Eibenthal în zilele în care vine pâinea, e imposibil să nu dai cu ochii de sacoașele agățate de stâlpii electrici

sale este mereu deschis, dar nu a fost vreodată călcat de hoți: "Aici în sat nu se fură, eu am garajul deschis tot timpul și am diferite lucruri acolo, nu mi s-a furat nimic. În primul rând Eibenthal este cel mai civilizată dintre toate satele cehe. De 13 ani de când sunt eu preot aici eu nu am auzit să se fure ceva".

Localnicii vorbesc cu mândrie des-

pre satul lor, unde nu a fost niciodată nevoie de intervenția poliției. "Suntem oameni liniștiți, suntem siguri unul pe altul că nimeni nu fură și plasele le lăsăm aici fără nicio grijă. Găsim și restul de la bani în plasă și suntem foarte mulțumiți. Dacă suntem la câmp rugăm pe vreun vecin să ia plasa ca să nu

se întărească pâinea, dar acum că e iar-nă venim mai repede", spune o localnică. "Eu de când mă știu nu s-a furat, nu sunt probleme, lumea nu intră în casă, rămâne la poartă strigă dacă iese cineva bine, dacă nu, nu se bagă în curte. Punem banii în plasă pentru pâine, scriem un bilețel și băiatul pune pâine atât cât am scris", spune o altă localnică din Eibenthal.

Două mii de grădinari colindă țara și oferă gratuit semințe ca să salveze legumele și fructele românești

În mod inedit, cei din Asociația "Semințe cu sufler" oferă celor pasionați de grădărit semințe gratis

Două mii de grădinari, membri ai asociației "Semințe cu sufler" vor străbate și în acest an toată țara, începând din 19 ianuarie, organizând piețe libere, unde vor oferi, gratis, semințe tuturor celor care doresc să cultive și să mănânce legume și fructe românești, gustoase ca cele din copilărie, a declarat pentru Agerpres președintele asociației, Rodica Meiroșu.

"Noi, începând de sâmbătă, vom organiza piețe de semințe gratuite în toată țara, din săptămână în săptămână. Deci, avem de organizat 11 piețe, printre care și Sibiu. Și vor fi distribuite semințe gratuite și, dacă este posibil, venim și cu plante, cu lăstari. Prin aceasta căutăm să promovăm și să păstrăm semințele vechi românești, cât încă le mai avem, soiuri cu gustul nostru vechi", a explicat Rodica Meiroșu.

Prima piață de "semințe cu sufler" din acest an va avea loc sâmbătă, 19 ianuarie, de la ora 10.00, la Facultatea de Horticultură din București.

În piețele organizate de acești grădinari se pot primi și dărui semințe de la

legume, fructe, flori, plante medicinale autentice, românești.

"Eu vin la piețe cu semințe de la o sută de soiuri de plante, legume, fructe, plante medicinale, flori. Tot felul de semințe pe care le cultiv în grădină", a arătat Rodica Meiroșu.

O parte dintre semințele care se vor găsi în aceste piețe altfel provin și de la preotul-cercetător Costel Vânătoru, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură. Anul trecut, Papa Francisc a primit, în timpul vizitei efectuate de premierul Viorica Dăncilă, la Vatican, semințe de la 10 soiuri de top, realizate de cercetătorii Stațiunii de cercetare legumicolă Buzău și selectate de Costel Vânătoru.

În 9 februarie, pentru prima dată, o parte dintre acești legumicultori vor organiza un târg de semințe și la Sibiu, oraș care, în acest an, are statutul de Regiune Gastronomică Europeană. Târgul de semințe va fi găzduit de Biblioteca Județeană ASTRA din Sibiu.

"Primul târg de semințe se va numi "Semințe de primăvară" și va fi în 9 februarie, între orele 10.00 și 18.00, în foaierea Bibliotecii Județene ASTRA, sediul nou. S-au anunțat până în acest moment, 25 de producători de legume, fructe și flori din toată țara, care vor oferi în re-

gim gratuit, semințe reproductibile din cele mai bune soiuri tradiționale românești. Este ca o piață de semințe și informații despre grădărit. Este pentru prima dată la Sibiu. Grupul acesta se numește "Semințe cu sufler". (...) Este important că acest grup generează un spațiu colegial, este ca un fel de breaslă, care asigură existența și distribuția gratuită a semințelor reproductibile și a plantelor curate și sănătoase, pentru perpetuarea soiurilor de calitate și apărarea biodiversității. Acest grup s-a cristalizat și susține dreptul oricărui cultivator, amator sau cu experiență, de a avea acces la semințe reproductibile, fără monopol", a declarat purtătorul de cuvânt al Bibliotecii Județene ASTRA din Sibiu, Anca Vasilescu.

În România mai sunt oameni care știu să dăruiască fără să ceară nimic în schimb

În mod inedit, cei din Asociația "Semințe cu sufler" oferă celor pasionați de grădărit semințe gratis.

"Mulți se miră, pentru că, încă, în România mai sunt oameni care știu să dăruiască fără să ceară nimic în schimb. Dar scopul și mesajul acestui grup este

În câțiva ani, civilii vor putea călători în spațiu, de plăcere

Blue Origin, compania spațială înființată de Jeff Bezos, patronul grupului Amazon, a realizat cu succes, cel de-al-zecelea zbor de test al viitoarei sale rachete, de la baza de lansare din Texas, vehiculul ajungând la o altitudine de aproximativ 107 kilometri deasupra graniței cu spațiul, informează AFP. Înainte de a demara zborurile turistice, racheta Blue Origin trebuie să realizeze teste cu echipaj uman la bord.

Racheta New Shepard, de dimensiuni relativ mici, cu o primă treaptă de 18 metri înălțime, în vârful căreia se află capsula destinată celor șase pasageri-astronauți care se vor imbarca, în viitor, pentru o călătorie de 11 minute deasupra graniței cu spațiul, fixată printr-o convenție internațională la o distanță de 100 de kilometri față de Terra. În cadrul testului de miercuri, capsula nu a avut la bord decât experimente științifice aparținând NASA, care au avut parte de cele 3-4 minute de microgravitație din timpul zborului.

Racheta New Shepard este reutilizabilă, iar prima treaptă a revenit în mod automat pe Pământ, la mai puțin de șapte minute după decolare. Capsula, care s-a detașat de prima treaptă la circa 75 de kilometri și a intrat singură în spațiu, a revenit, de asemenea, pe Terra, coborârea sa fiind încetinită de trei parașute. Blue Origin trebuie să testeze racheta cu echipaj uman la bord. "Intenționăm înainte de finalul anului", a spus Ariane Cornell, "dar după cum am spus deja, nu ne grăbim".

Biletele pentru o călătorie la bordul New Shepard nu au fost puse încă în vânzare, spre deosebire de cele oferite de Virgin Galactic, rivalul Blue Origin în domeniul turismului spațial, dar care și ea se află în faza de teste.

Un alt bebeluș a fost modificat genetic în China

O altă femeie este însărcinată în urma experimentelor realizate de cercetătorul chinez He Jiankui, care pretinde că a creat primii "bebeluși modificați genetic", potrivit autorităților chineze, care au precizat că omul de știință va fi vizat de o anchetă a poliției, relatează AFP. He Jiankui a provocat o amplă polemică în comunitatea științifică mondială, în noiembrie 2018, anunțând nașterea a doi bebeluși gemeni al căror ADN a fost modificat pentru a-i face rezistenți împotriva virusului SIDA. Ulterior, el a evocat la un forum din Hong Kong "o altă sarcină potențială" implicând o a doua femeie, potrivit Xinhua. O anchetă desfășurată de guvernul provinciei din Guangdong (sud) a confirmat existența unei alte persoane care este însărcinată. Femeia și cei doi gemeni născuți anterior vor fi plasați sub observație medicală, a subliniat Xinhua. Potrivit rezultatelor anchetei, He Jiankui "a produs documente false de evaluare etică", a reunit "cu titlu privat" o echipă de cercetători din care au făcut parte și cercetători străini și a utilizat "o tehnologie cu o securitate și eficiență îndoielnică".

În total, opt cupluri s-au oferit voluntari pentru experiment, dintre care unul a abandonat pe parcurs. Guvernul chinez a cerut suspendarea activităților sale științifice. Acest tip de modificare genetică realizată pe ființe umane este interzisă în majoritatea țărilor, inclusiv în China. Dosarul lui He Jiankui va fi transferat organelor însărcinate cu securitatea publică, a precizat Xinhua.

Cercetătorul chinez a folosit tehnica CRISPR-Cas9, sau "foarfeca genetică", ce permite înlăturarea și înlocuirea unor părți indezirabile ale genomului. Această tehnică este amplu controversată, deoarece modificările realizate pot fi transmise generațiilor viitoare și afecta astfel întregul patrimoniu genetic.

Pagină realizată de Mirela F.

Brad Pitt și Charlize Theron, un nou super-cuplu la Hollywood?

Brad Pitt are o relație cu Charlize Theron, la trei ani de la separarea de Angelina Jolie. Actorul în vârstă de 55 de ani se întâlnește cu Charlize Theron (43 de ani). Cei doi au început să se placă după ce fostul logodnic al lui Charlize Theron, Sean Penn, le-a făcut cunoștință, arată o publicație străină care citează surse anonime.

Cei doi ar fi fost văzuți împreună la un eveniment discret de showbiz la care s-a difuzat filmul „Roma”, în urmă cu o săptămână, în Hollywood-ul de vest. „Ea a băut un cocktail cu votcă, în timp ce el a băut numai apă minerală. El a cuprins-o cu mâna pe la spate, iar la un moment dat, i-a făcut cu ochiul. Amândoi par fericiți”, a declarat sursa. Brad Pitt a decis să nu mai consume alcool după despărțirea de Angelina Jolie. Cei doi ar fi început să se întâlnească în jurul Crăciunului și ar fi petrecut mult timp la reședința lui din California, fără să-i întâlnească, încă, pe copiii lui Brad. Brad Pitt

și Angelina Jolie s-au despărțit în 2016, după un deceniu de relație, între ei intervenind certuri dese. Anterior, Brad Pitt a fost căsătorit cu Jennifer Aniston, de care a divorțat după ce a început o relație cu Jolie. Charlize Theron a fost logodită cu actorul Sean Penn, dar cei doi s-au despărțit în anul 2015. Timp de 9 ani (2001-2010), actrița a avut o relație cu un alt coleg de breaslă, Stuart Townsend. Theron are doi copii, ambii adoptați.

Surse apropiate infirmă relația

După ce a apărut știrea care afirmă că Brad Pitt și Charlize Theron formează cel mai nou cuplu de la Hollywood, surse apropiate au explicat cum stau de fapt lucrurile. Aceștia s-au întâlnit într-adevăr anul trecut, când au filmat împreună cu Adam Driver o reclamă pentru brandul de ceasuri Breitling. Compania a lansat spotul de promovare în septembrie, pe pagina oficială de Facebook. O sursă din anturajul celor doi a precizat însă pen-

tru People că actorii nu au început o relație amoroasă așa cum s-a vehiculat: „În urmă cu șase luni, ei au făcut un spot publicitar împreună. Ei nu au mai ieșit împreună recent și nu au avut întâlniri niciodată. Știrile despre relația lor romantică sunt false”, a declarat apropiatul.

O altă sursă a confirmat, pentru Entertainment Tonight, că Theron și Pitt nu sunt mai mult decât prieteni: „Brad și Charlize se cunosc de mai mulți ani și recent au devenit prieteni mai buni după ce au lucrat împreună la un proiect. Ei se bucură să petreacă timp împreună, au o mulțime de prieteni comuni și împărtășesc aceeași dragoste pentru actorie, dar nici unul dintre ei nu este pregătit pentru o relație serioasă. Ei sunt într-adevăr apropiați și nu este o surpriză că oamenii se gândesc că ar putea fi ceva mai mult între ei. Da, ar forma un cuplu foarte apreciat la Hollywood, dar în acest moment sunt prieteni”. Aceași sursă a adăugat că Pitt nu-și mai dorește să aibă o relație cu o persoană din industrie: „Nu caută o actriță ca partener de viață”.

Charlize Theron – biografie

Actrița câștigătoare a unui premiu Oscar, este cunoscută datorită rolurilor sale puternice. Talentata actriță și-a început cariera ca model în Africa de Sud, țara natală, înainte de a veni ca balerină cu Joffrey Ballet în America și înainte de a-și începe aventura în lumea filmului.

La vârsta de șaisprezece ani, Theron se duce la Milano în Italia pentru un contract de un an ca model, după ce a câștigat un concurs local. Contractul ei s-a încheiat în timp ce era în New York City și ea s-a hotărât să rămână acolo, pentru a merge la școala de balet Joffrey. Aici s-a antrenat pentru a deveni balerină. O accidentare la genunchi suferită la 18 ani a pus capăt carierei de balerină.

Cariera cinematografică

Fiindu-i imposibil să mai danseze, ea și-a cumpărat un bilet pentru Los Angeles. După opt luni, ea a obținut primul său rol, unul în care nu a spus

nimic, într-un film pentru video Children of the Corn III. Au urmat acestei prime apariții în filme de la Hollywood cu audiențe mai extinse. Cariera sa a luat o amploare deosebită spre sfârșitul anilor '90 prin intermediul filmelor cu succes de încasări: „The Devil's Advocate”, „The Cider House Rules” și „Mighty Joe Young”.

După apariții în filme mai puțin notabile, Theron a jucat rolul criminalului în serie Aileen Wuornos în filmul „Monster” (2003). Rolul a fost foarte bine primit de criticii de film (criticul Roger Ebert a declarat că este „una dintre cele mai bune interpretări din istoria cinematografului”). Theron primind astfel un Oscar pentru cea mai bună actriță în cadrul celei de-a 76 gale în februarie 2004, pe lângă un premiu SAG Award și un premiu Golden Globe. Ea devine astfel prima femeie sud-africană care câștigă Oscarul pentru cea mai bună actriță. Actrița a fost recompensată cu o stea pentru filmele sale, amplasată în partea de nord, aria 6800, pe Bulevardul Walk of Fame din Hollywood.

Vera Pop